

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı

**OKUL SPORLARINA KATILIMIN VE SEÇİLİ
DEĞİŞKENLERİN OKUL BAĞLILIĞINA ETKİSİNİN
ARAŞTIRILMASI**

Hüsnü APAYDIN
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç. Dr. Emrah ATAY

BURDUR, 2019

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı

OKUL SPORLARINA KATILIMIN VE SEÇİLİ
DEĞİŞKENLERİN OKUL BAĞLILIĞINA ETKİSİNİN
ARAŞTIRILMASI

Hüsnü APAYDIN
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışman
Doç. Dr. Emrah ATAY

Burdur, 2019

**BURDUR MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

Burdur M.A.K.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 18.07.2019 tarih ve 2019-295/15 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 05.08.2019 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Hüsnü APAYDIN'ın "*Okul Sporlarına Katılımın ve Seçili Değişkenlerin Okul Bağlılığına Etkisinin Araştırılması*" konulu tez çalışması Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE (TEZ DANIŞMANI) : Doç. Dr. Emrah ATAY
ÜYE : Prof. Dr. Kadir PEPE
ÜYE : Doç. Dr. Meriç ERASLAN

ONAY

Burdur M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA / MÜHÜR

BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumunyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Hüsnü APAYDIN

Tarih

İmza

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve bu eserin ortaya çıkma sürecinde her konuda gerekli desteği veren, beni sabır ve hoşgörüsüyle yönlendirip yol gösteren, bana hep başarabileceğim hissini aşıl原因an çok değerli tez danışmanım; hocam; Sayın Doç. Dr. Emrah ATAY'a, teşekkür ederim.

Yüksel lisans eğitimim boyunca fikirlerinden her zaman yararlandığım Prof. Dr. Kadir PEPE'ye, ve Doç. Dr. Meriç ERASLAN'a teşekkürlerimi borç bilirim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana desteğini esirgemeyen kıymetli hayat arkadaşım Gülşah APAYDIN'a , dualarını hatırlayıp motive olduğum biricik anam Hatice APAYDIN' a, teşekkür ederim.

Yüksel lisans eğitimim sürecinde desteklerini esirgemeyen, himayesindeki personelinin Sosyal Kültürel ve Eğitim yönünden gelişimi için her zaman destekçisi olan Şile İlçe Emniyet Müdürüm Murat ÖZTAŞ'a, Başkomiserim Mustafa ÖZDEMİR'e, Birim Amirim Ünal ÖZEN'e, Tüm Birim Amirlerime, değerli meslek büyüklerim Akın TATAR, Cahit DEMİROĞLU, Küşay KILIÇ'a ; aynı kaderi paylaşmaktan onur duyduğum Şile İlçe Emniyet Müdürlüğü Teşkilatı nezdinde tüm Türk Polis Teşkilatına teşekkürü borç bilirim.

Hüşnü APAYDIN

Okul Sporlarına Katılımın ve Seçili Değişkenlerin Okul Bağlılığına Etkisinin Araştırılması

(Yüksek Lisans Tezi)

Hüsnü APAYDIN

ÖZ

Bu çalışmanın amacı lise öğrencilerinin okul sporlarına katılımlarının okul bağlılığına etkisinin incelenmesidir. Çalışmaya yaş ortalamaları $15,87 \pm 1,20$ yıl, boyları $168,57 \pm 9,05$ cm, ağırlıkları $61,37 \pm 12,77$ kg olan 488 (%48) erkek, 529 (%52) kadın toplam 1017 birey katılmıştır. Çalışmada iki farklı anket kullanılmıştır. Birincisi araştırmacı tarafından hazırlanan sosyodemoğrafik soruların yer aldığı anket formudur. İkincisi ise Akın ve arkadaşları tarafından (2013) Türkçeye kazandırılan “Okul Bağlılığı Anketi” dir. Verilerin değerlendirilmesinde sosyal bilimler için geliştirilmiş istatistiksel programdan yararlanılmıştır. Okul sporlarına katılanlar ile katılmayanlar arasında okul bağlılık skorlarında önemli fark bulunmaz iken, davranışsal alt boyutta katılmayanlar lehine önemli bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Cinsiyetler bazında yapılan değerlendirmede kadınların erkeklere göre okul bağlılıkları, davranışsal ve bilişsel alt boyut okul bağlılıkları daha fazla olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Sanal ortamda haftada 10 saatten fazla süre harcayanların okul bağlılıkları, davranışsal, duygusal ve bilişsel alt boyut okul bağlılıkları daha düşük bulunmuştur okul bağlılıkları, Sosyal etkinliklere katılanların okul bağlılıkları, duygusal ve bilişsel alt boyut okul bağlılıkları katılmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Sonuç olarak okul bağlılığına okul sporlarına katılım önemli bir etki yapmaz iken diğer faktörlerin etkisi yadsınamaz. Bu nedenle okul bağlılığını arttırmak için yapılacak girişimlerde çok yönlü girişim yapılması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Okul Bağlılığı, Okul Sporları, Öğrenci.

Sayfa Sayısı: 51

Danışman: Doç. Dr. Emrah ATAY

**Searching the Effect of the Participation of School Sports and Selected Factors
on the Scholl Adaptation
(Master Thesis)**

Hüsnü APAYDIN

ABSTRACT

The aim of this study is to search the effect of the high school students participation in school sports to the school adaptation. A total of 1017 individuals ranging from 488 male(%48) and 529 women (%52) between the age of 15 and 20 years, about 1,68 cms height, and about 61,37 kgs weight participated in this study. Two different questionnaires were used in the study. The first one is based on the questionnaire containing socio-demographic graphic questions prepared by the researcher. The second one is the school adaptation questionnaire(2013) which was brought to Turkish by Akın and his friends. In the evaluation of the data, a program developed for social sciences was used. While there was no significant difference between school paticipants and non-participants in behavioral dimension. ($p >0,05$) Those who spend more than 10 hours per week in the virtual environment were found to be lower in school adaptation in case of behavioral, emotional and mental sense. School adaptation of participants in social activities at school is higher than those who do not participate those emotionally and physically. ($p < 0.05$) As a result, school adaptation does not have a significant effect on the participation of school sports, while other factors cannot be denied. Therefore, multi-faceted attempts may be recommended for attempts to increase school adaptation.

Keywords: School Loyalty, School Sports, Student.

Page Number: 51

Supervisor: Doç. Dr. Emrah ATAY

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
TABLOLAR DİZİNİ	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi.....	1
1.2.1. Alt Problemler.....	1
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Araştırmanın Amacı.....	2
1.5. Varsayımlar	2
1.6. Sınırlılıklar	2
BÖLÜM II.....	3
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	3
2.1. Kuramsal Çerçeve	3
2.1.1. Spor Kavramı.	3
2.1.2. Sporun Tanımı.....	4
2.1.3. Sporun Tarihçesi.	6
2.1.4. Sporun Önemi ve Bireyler Üzerindeki Etkileri.....	7
2.1.5. Sporun Çocuğun Fiziksel Gelişiminde Önemi.....	8
2.1.6. Sporun Çocuğun Psikolojik Etkileşiminde Önemi.	10
2.1.7. Sporun Çocuğun Sosyal Gelişiminde Önemi.....	11
2.1.8. Çocuk ve Spor.....	13
2.1.9. Çocukluk Çağında Yapılacak Sporlar.....	14
2.1.10. Gençlik ve Spor.....	14
2.1.11. Okul Sporunun Önemi	17
2.1.11.1. Okul Sporları ve Amaçları.	17

2.1.12. Sporun Akademik Başarı Üzerine Etkisi.	18
2.1.13. Bağlılık Tanımı.	19
2.1.14. Bağlılık Kavramı.	20
2.1.15. Bağlılık Çeşitleri.	22
2.1.15.1. Davranışsal Bağlılık.	22
2.1.15.2. Duyuşsal Bağlılık.	23
2.1.15.3. Bilişsel Bağlılık.	25
2.2. İlgili Araştırmalar.	26
BÖLÜM III	30
YÖNTEM	30
3.1. Araştırma Modeli	30
3.2. Araştırmacının Rolü ve Özellikleri	30
3.3. Çalışma Grubu	30
3.4. Veri Toplama Süreci	30
3.5. Veri Toplama Teknikleri ve Uygulama Şekli	31
3.6. Veri Toplama Araçları	31
3.6.1. Okul Bağlılığı Anketi.	31
3.7. Verilerin Analizi.....	31
BÖLÜM IV	32
BULGULAR VE YORUMLAR	32
BÖLÜM V	36
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	36
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	36
5.2. Öneriler	37
KAYNAKLAR	38
EKLER	48
EK-1	49
EK-2	50
ÖZGEÇMİŞ	51

KISALTMALAR

Akt	: Aktarılan
BESYO	: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
S	: Sayfa
vd.	: Ve Diğerleri

TABLolar DİZİNİ

<u>Tablolar</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1 Okul Takımlarına Katılıma Göre Okul Bağlılığı Skorları.....	32
Tablo 2 Cinsiyetlere Göre Okul Bağlılığı Skorları.....	33
Tablo 3 Sanal Ortamda Geçirilen Süreye Göre Okul Bağlılığı Skorları....	33
Tablo 4 Okul Başarısına Göre Okul Bağlılığı Skorları.....	34
Tablo 5 Sosyal Etkinliklere Katılıma Göre Okul Bağlılığı Skorları.....	34
Tablo 6 Aile Gelirine Göre Okul Bağlılığı Skorları.....	35

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya temel teşkil eden problem durumu, problem cümlesi ve alt problemler ile araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Okul sporlarına katılımın okul bağlılığına etkisinin araştırılması, Çocukların fiziksel, bilişsel ve duygusal gelişimlerine yardımcı olacak en önemli etkenlerden birisi spordur. Spor yapmak fiziksel ve zihinsel gelişimi sağladığı gibi hem sosyal alanda hem de eğitim alanında çocuğa büyük bir kazanç sağlar. Spor yapan çocuk daha disipline olur, stres seviyesi düşük olur, özgüveni artar. Küçük yaşlardan beri spor yapan çocukların yukarıda bahsedilen nedenlerden dolayı akademik başarıları daha yüksek olur. Literatürde yer alan bu bilgiler doğrultusunda günümüzde çocukların sanal ortama kayan eğlence anlayışlarından uzaklaştırmak, kontrol edilebilir ve eğitici bir yaşantı benimsemelerine yardımcı olmayı etkin kılacak önlemlerin alınması bir zorunluluktur. Okula bağlılığın artması öğrencinin başarılı bir öğrencilik geçirmesine neden olduğu gibi öğrencinin iler ki yaşlarında pozitif katkı sağlayacaktır. Bu neden ile spora katılımın okul bağlılığına olan katkısının araştırılması önem arz etmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Okul sporlarına katılımın ve seçili değişkenlerin okul bağlılığına etkisi var mıdır?

1.2.1. Alt problemler.

1. Cinsiyetlere göre okula bağlılık düzeyi farklı mıdır?

2. Ders başarısına göre okula bağlılık düzeyi farklı mıdır?

3. Sanal ortamda geçirilen süreye göre okula bağlılık düzeyi farklı mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Çağımızda adeta dijital bir devrim gerçekleşmesi her eve bilgisayarın, tabletlerin, akıllı telefonların girmesi çocukları gerçek ortamdan alıp sanal ortamlara sürüklemektedir. Bunun sonucu olarak ta çocukların eğlence anlayışlarının farklılaşmasına bağlı olarak sokaktan ve fiziksel aktiviteden uzaklaşmaktadır. Bunların yanında bu teknolojik ilerleme ile paralel bilgiye olan kolay ulaşım okulların cazipliğini gidermekte okula olan ilgiyi azaltmaktadır. Bu çalışma okul sporlarına katılımın ve seçici değişkenlerin okula bağlılığına etkisini ortaya koyması bakımından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Amacı

Yapılan bu araştırmada lise öğrencilerinin okul sporlarına katılımın ve seçici değişkenlerin okul bağlılığına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.5. Varsayımlar

Araştırmaya dahil edilen lise öğrencileri kendilerine yöneltilen ankette yer alan sorulara samimi yanıtlar verdikleri varsayılmıştır.

Araştırmaya dahil edilen lise öğrencilerinin tüm soruları aynı düzeyde anladıkları varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Yapılan bu araştırma 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı içerisinde İstanbul ilinde bulunan Liselerde öğrenim gören 1017 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

Yapılan bu araştırma çalışmaya dahil edilen lise öğrencilerinin anket maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular ile sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Spor kavramı. Spor, hayatımızda olağanca iç içe olduğumuz bir durumdur. İnsanlığın en önemli faktörü harekettir. Hareket insan fiziğinin gelişiminde önemli bir yere sahiptir (Alpman, 1972, s.24). Güncel hayatımızda spor, önemli bir toplu eğitim aracıdır. Spor, insan fiziğini geliştirir. Bununla birlikte eğitsel oyunlar ve müsabakalar amacıyla insan öz yapısını, benliğini, kişiliğini ve ruh halini düzenleyen bireysel bir daldır (Güven,2006 s.62). Geçmişte ileri ülkelerde varlıklı ailelerin yaptığı spor, bu gün toplumda her ailenin önem verdiği vazgeçilmez bir aktivite haline almıştır (Sicsman, Blitvich, White & Finch, 2011, s.25).

Spor bireyin fiziksel ve zihinsel ilerlemesine etkisi sebebiyle elzem bir aktivitedir. Psiko-sosyal yönden, çocukluk çağında yapılan sporun, çocuğun fiziksel ve psikolojik özelliklerini göz ardı etmeyerek, bedensel yönünün ilerlemesini sağlayacak, öz güvenini yerine getirecek, kanunlara dikkat etmeyi ve bununla birlikte diğer kişilerin haklarına da saygılı olmayı çocuğa gösterecek eğitsel oyunlar şeklindeki formatlarda olması gerekmektedir (Çamlıyer, 1997, s.20).

Spor ağır bir iş değil, eğlence aracıdır. Spordaki tutum oyundur. Oyun oynarken zevk duyulur. Kesinlikle kazanılan skor tek başına önemli olamaz. Ancak tatminkar skorlar müsabakaya girmenin hazzını arttırır. Buradaki söz konusu olan belli bir zamanda, beceri gerektiren fiziksel hareketlerden haz alınırken, eğlenmeyi sağlayan aynı zamanda oyun kurallarına da uyarak ortaya çıkan faaliyettir. Yarışma tarzında olabileceği gibi, yarışma amacı gözetmeksizin eğlence amaçlıda olabilir. Yarışma tarzında olursa başarıyı arttırıcı bir güdülenmede meydana gelmiş olur (Özbaydar, 1983).

Spor faaliyetleri belli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilir. Spor sağlıklı olmak, boş zamanları değerlendirmek, eğlenmek ve güzel vakit geçirmek için yapılabileceği gibi, hayatın stresinden kurtulmak, toplumsal bir faaliyet içinde yer almak ya da

yarışma amacı güdümlere de gerçekleştirilebilir. Yarışma amacı güdülmeyen spor faaliyetlerinde başarı üzerinde pek durulmaz. Bazı spor branşlarında takım, bazıları ferdi olarak yapılır. Yarışmaya dayalı sporlarda performans düzeyi önemlidir. Yarışma amacı olsun ya da olmasın, yapılan spor faaliyetleri için kabiliyet, üretkenlik, beceri ve çalışmak elzemdir (Doğan, 2005).

Spor; ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan bireyin fizik ve ruh halini geliştirir. Benlik oluşumu ve karakterine katkı sağlar. Bununla beraber topluma uyum sağlamayı geliştirir. Toplumla kaynaşmayı, kişinin mücadele gücünü arttırmayı hedefler. Bahsedilenlerle birlikte oyunun kuralları içerisinde yaşamayı, mücadeleyi kazanmayı ve başarılı olmak için yapılan aktivite diye söylenebilir (Yetim, 2005).

Birbirinden farklı durumlar için spor yapılabilir. Bunlar; yarışmak form tutmak, sağlıklı bir hayat için, boş zaman aktiviteleri, heyecanlı ve durağan olmayan bir hayat sürmek için. Farklı boyutları olan sporun, yapıldığı ortama ve mekana göre de farklı şekilde yapılabilmektedir. Bu sebepten sporun sadece bir tane tanımının olması da güçtür.” Spor başarıyı genişletme ve yarışmada üstün gelme amacı için gösterilen çabayı bedensel bakımdan daha yetenekli olanların seçilmesini ve seçilenlerin sürekli ve yoğun bir eğitimle yetiştirilmesini gerekli kılar” (Kat, 2009, s.37).

2.1.2. Sporun tanımı. Spor çok yönlü olması hasebiyle birden fazla tanımı içerisinde barındırır. Bu tanımların farklı olmasının sebebi spora birçok yönden bakılmasından ileri gelir. Bu tanımlardan bazıları aşağıda bahsedilmiştir.

Terim anlamı olarak spor: Latince de dağıtmak, birbirinden ayırtmak manasına gelen Disportare ve Deportare kelimelerinden kısaltmasıyla Sport şeklinde olmuştur. Fransa’da insancılar sport kelimesini top oyunları manasında tanımlamıştır. İlk başlarda sporlar araçlı ya da araçsız yapılan savunma ve saldırı kökenli olanlardı. Yaşamlarında spora duyulan ihtiyaç zorlu doğa şartlarında fiziksel aktivitelerden oluşmaktaydı (Fişek, 1988, s.15).

Çağımızda spor “Bireyin toplumsal uyumu, ruh ve beden sağlığı, yarışma kazanma öğelerini içermekte, kişiliğin oluşumu ve gelişimi yönünden eğitimcilerin önerdikleri bir disiplin, kitlelerin çok beğendiği bir seyir, enerjiyi biçimlendirmek ve dengeli mücadeleciler için yöneticilerin kullandıkları bir yöntem, insana

haz ve doyum veren bir oyun güdüsünün gelişkin kurallara bağlanmış anlatım şeklidir” (Kat, 2009, s. 36-37).

Doğan, 2005’e göre, Spor, “amaçlı, belli kurallara ve teknik yöntemlere bağlı olan, yapanlarda olduğu kadar izleyenlerde de haz duyma ve coşku gibi gereksinimleri doyuran, sporcuları ve izleyenleri bütünleştiren bir etkinlikler kümesidir”. Şahin, (2005), Kazanma ve galip olma arzularının hazzına öncelik veren, belirli kurallar çerçevesinde rekabete dayalı, sosyalleştirici, bütünleştirici, bedenlen, zihnen ve ruhen yapılan faaliyetlerin hepsidir. Beyleroğlu (2001), Spor, bireyin yeteneği doğrultusunda, belirli kurallar içinde materyalli veya materyalsiz, bireysel veya toplu, rekabet ve dayanışmaya bağlı kültürel bir etkileşim ve gelişim aracıdır.

Spor; çocukluk yaşlarında bir oyun şeklinde gerçekleştirilir. Aile fertlerine veya toplum kurallarına göre hareket etmekte zorlanan gençler spora yönlendirilmelidir. Spora yönlendirilen bu gençler ruhsal olarak rahatladıkları için düzgün bir karaktere dönüşmektedir. Sporsal unsurların hemen hepsinde dinlenmek ve zevk almak vardır. Bununla birlikte özgün bir birey olma imkanı da vardır. Bireylerin toplumsallaşmasında sporun katkısı büyüktür. Sporun bireye verdiği farklı hazlar, boş zamanları ve hayat kalitesini arttıran, sanayide gelişmiş milletlerin yeni bir hayat tarzının ayrılmaz bir bütünüdür (Kat, 2009, s. 35-36).

“Spor, tek başına ve tolu olarak yapılan, kendine özgü kuralları olan, genelde yarışmaya dayanan bedensel ve zihinsel yeteneklerin gelişimini sağlayan, eğitici ve eğlendirici uğraşlardır” (Mengütay, 1997, s. 249).

Spor, her açıdan gelişmenin ögesi olan bireyin fiziksel ve ruhsal olarak iyileşmesini sağlar. Karakteristik yönden iyileşmesini sağlayarak bununla birlikte beceri ve yetenek gibi bir takım donanımsal özellikler sağlayarak bireyin çevreyle iyi ilişkiler içerisinde olmasını sağlar. Bunlar ile birlikte milletler arası yardımlaşma ve huzuru sağlamlaştırır. Bireyin azimli ruhunu sağlamanın yanı sıra bir takım kurallar ölçüsünde rekabeti sağlar. Ayrıca heyecan, haz ve mücadele ortamındaki etkinlikler olarak da tarif edilebilir. Bu sebepten günümüzde spor çok farklı, aynı zamanda bir çok fayda ve amacı da içine alan bir hal almıştır (Türkel, 2010, s. 42).

Ramazanoğlu ve diğerleri'ne (2005, s. 155) gore spor; insanların yarişmak, mücadele etmek, hoşça vakit geçirmek, yarişmak ve sağlıklı bir bedene sahip olmak amacıyla belirli kurallar çerçevesinde yaptıkları, bilinçli ve maksatlı hareketler toplamıdır.

Spor olgusu birçok tanımı içinde saklayan bir kavram olup, sporun ait olan temel özellikler şu şekilde aşağıda belirtilmiştir;

- Spor, insanların sahip oldukları boş zamanları değerlendirmek amacıyla yaptıkları faaliyetler etkinliklerdir.
- Spor etkinlikleri insanları bir araya getirerek uyum sağlamasını sağlar ve bir arada çalışma becerisi kazandırır.
- Spor etkinliklerine katılım insanların popilitesinin artmasına, sağlam bir kimlik kazanmalarına yardımcı olur.
- Spor, insanları sistematik ve disiplinli bir biçimde çalışmaya zorlayan, bireyin galip gelme isteğini arttıran bir faktördür.
- Spor, insanların içinde sakladıkları saldırganlık duygularını frenleyen bir unsurdur.
- Spor, insanların sağlıklı bir biçimde toplumsallaşmalarına yardımcı olur. Bu yonu ile spor etkinlikleri sosyolojik birer olgu olarak düşünülmektedir.
- Spor, siyaset ile i içe olan, bu yonuyle siyasi yonu bulunan bir daldır.
- Spor, insanları uyutan bir afyondur.
- Spor, katılımcıların ödüllendirildiği bir karşılaşmadır (Dever, 2010, s. 23-24).

2.1.3. Sporun tarihçesi. Spor bir toplumda var olan tüm kültür unsurlarının vazgeçilmez bir ögesidir. Kişilerce, fiziksel hareketlerin birleştirici bir şekilde farklı topluluklarda ara ara müsabakaya dönük sporsal aktiviteye dönüştüğü gözlemlenmektedir (Afyon, 1997, s. 1).

Spor, insanoğlunun hayatta kalma mücadelesinin bir benzeri olarak ortaya çıkmış olup, farklı zamanlarda takım oyunları olarak karşımıza çıkmıştır. "1986 yılında, ilk modern olimpiyatlar düzenlenerek, her milletin bu oyunlar aracılığıyla kendini

göstermeleri ve sporun barışçıl amaçlarla kullanılabilmesi sağlanmıştır” (Afyon, 1997, s. 80).

Sporun sahne almasıyla birlikte Türkler de spor faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Türklerde diğer topluluklar gibi sporu yarışmalar, fiziksel aktiviteler, zihinsel oyunlar ve kültür etkileşiminin psiko-sosyal kabulü şeklinde gerçekleştirmektedirler. Spor, binicilik, savaçılık, zevk, hoş vakit, mücadele ve müsabakalarda vasıta olmuştur. Toylar cirit atma oyunları ile renklendirilmiştir. Spor ile eğitim iç içe geçmiştir. Askerler, antrenmanlarla savaşa hazır hale getirilmektedir (Mengütay, 1997, s. 156).

Osmanlılarda spor cenk talimi olarak kullanılmıştır. Askeriyede beden eğitimi ve spor, acemi oğlanlar ile cambazhanelerde de askerlik eğitimi şeklinde verilirdi. “Osmanlı devletinde spor tekkeleri açılmış ve bu tekkeler kişi ve toplumun çıkarlarının eşit olduğunu kabul etmiş, mensuplarını koruyarak bir sosyal güvenlik vazifesi görmüştür” (Mengütay, 1997, s. 156).

Cumhuriyet’in ilan edilmesiyle Atatürk’ün liderliğinde Türk sporunda ilerlemeler meydana gelmiştir. 1920 yılından itibaren bu döneme kadar geçen sürede birden fazla spora yönelik kurum faaliyete geçmiştir. Bunların büyük bir kısmı 1922 senesinden itibaren Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO)’ya çevrilmiştir (Türkel, 2010, s. 48).

2.1.4. Sporun önemi ve bireyler üzerindeki etkileri. Çağımızda teknik imkanların artması sebebiyle daha az hareketli bir hayat sürülmektedir. Bu hayat şeklinin olumsuz etkisinde kalan bir yaş grubunda çocuklar ve gençlerdir. Hareket halinde olmak çocukların ve gençlerin fiziksel büyümesi açısından elzemdir. Çağımızda bu yaş grubunun hareket imkanı yetersizdir (Taşçı, 2010, s.97).

Yetim (2005) spor ve fiziksel aktiviteye katılımın bireyler üzerindeki etkileri aşağıdaki gibi madde madde sıraya koymuştur;

- Spor ve fiziksel aktivite bireyin bedensel açıdan daha sağlıklı ve güçlü olmasına yardımcı olur.

- Spor ve fiziksel aktivite bireyin gerek günlük rutin hayatında gerekse de iş hayatında daha verimli olmasını destekler.
- Spor faaliyetleri bireyin kültürel olarak duyarlılık göstermesine, gelişmesine katkıda bulunmaktadır.
- Spor ve fiziksel aktivite bireyin karşılaştığı zorluklar karşısında daha güçlü bir şekilde mücadele etmeleri desteklenir.
- Sportif faaliyetler bireyin arkadaşlık, hoşgörü, liderlik ve kazananı takdir etme gibi değerleri içselleştirir.
- Spor ve fiziksel aktivite insanların serbest zamanlarını verimli bir biçimde değerlendirmelerine katkı sağlamaktadır.
- Spor etkinlikleri bireyin hem kendisine hem de yaşadığı topluma karşı saygılı olmasına, bunun yanında kontrollü bir şekilde hareket etme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.
- Spor etkinlikleri bireyin diğer insanlar ile ortaklaşa, iş birliği içinde çalışabilme kabiliyetlerini geliştirmektedir.
- Spor etkinlikleri bireyin sosyal sorumluluk bilincine sahip olmalarına katkı sağlamaktadır. Benzer şekilde sportif faaliyetlere katılım bireyin hem sahip olduğu görevlerde hem de meslek hayatında sorumluluk sahibi bir insan olmasına katkı sağlamaktadır.
- Spor etkinliklerine katılım ile kişinin sahip olduğu yapıcı üretici, yetenekleri iyileştirmektedir
- Spor etkinlikleri bireyin iş hayatında daha verimli çalışmasına yardımcı olmaktadır (Yetim, 2005, s. 136).

2.1.5. Sporun çocuğun fiziksel gelişiminde önemi. Spor bireylere fiziksel anlamda katkılar sağlar. Sağlıklı olmak için de belli aralıklarla spor yapabilme özelliğinin de kazandırılmasını sağlar. Periyodik olarak gerçekleştirilen fiziksel aktiviteler sağlığın önemini net bir şekilde ortaya koyar.

Periyodik aralıklarla yapılan sportif aktiviteler sayesinde kas grupları, eklem, kalp sinir sistemi ve metabolizmanın uygun şekilde çalışmasına neden olur (Şahan, 2007, s. 60).

Uzun süreli hareketsiz kalma öncelikle, insan bedeninin hareket yeteneğini kaybetmesine ve bedensel olarak gerilemesi sonucunu doğurur. Bu da bireyin başarısızlığına neden olur. Düzensiz beslenmede hareketsiz yaşamın etkilerine sebep olur. Bu durumun önüne geçmenin yolu kişileri kendi yaşları içerisinde uygun fiziksel aktivitelerle düzenlemektir. Sporun kişiler üzerindeki fiziksel yararları içerisinde olanların motorsal özelliklerinde iyi sonuçlar gözlemlenmektedir (Şahan, 2007, s. 60-61).

Ayrıca dayanıklılık gerektiren sporlar yapan kişilerde kalp-damar tıkanıklığı, yüksek tansiyon gibi hastalıklar düşük sevide meydana gelir. (Şahan, 2007, s. 60-61). Müller ve Hettinger, etkin bir şekilde yapılacak olan beden çalışmalarında, kişilerin aşırı yüklenme sebebiyle kassal gücün arttığını gözlemlemiştir. Kassal gelişim sonucunda insandaki enerji sağlayan yerler büyür. Bunun sonucunda da damarlar genişler ve kasın dayanıklılığı artar. Böylelikle vücut dayanıklı bir hal alır (Sevim, 1997).

Çağımızda hareketsiz bir hayatın sürülmesi çok fazla hastalığa neden olmaktadır. Hareketsiz bir kişinin solunum sayısı 70-72 dir. Kalbin bir kez atmasıyla 70 santimetre küp kan vücudumuza pompalamaktadır. Spor aktivitelerinde en çok aerobik diye bilinen yani çok hızlı olmayan bir şekilde başlamaktadır. Ve kişinin genel yapısı ve amacına göre bu artarak devam eder. Bu yavaş tempo ile bireylerde fizyolojik olarak bazı değişiklikler ortaya çıkmaktadır. Bunlar (Şahan, 2007, s. 61-62);

- Kalp-dolaşım sisteminin iyileşmesi.
- Hipertansiyon, obezite, kötü kolesterol, hareketsiz yaşamın önüne geçer.
- Bireyin zihninin açılması gibi olumlu etkisi vardır.
- Ruh halini geliştirir.
- Daha az strese girmesine sağlar.
- Kanserin önüne geçer.
- Romatizmayı önler.

Yaşlanmayı geciktirir. İnsan fiziğini daha güçlü kılar. Yüksek kan basıncını önler. Vücuttaki zehirli maddelerin atılmasını sağlar. Vücudun oksijen alması artar. Yapılan araştırmalara bakıldığında sportif faaliyetlerin insan vücudunda bir çok faydalı etkisi tespit edilmiştir. Kaslar ile ilgili etkisi, kasların lif kalınlığı 20-50 mikrondan daha kalımsa liflerde artış görülür. Yapılacak olan çalışmalarla %75-90 yüklenmeler kasların kuvvetlenmesini artırır. Eğer bir kasa aşırı yüklenme yapılırsa o kas büyümüş olur. Vücudumuzdaki kılcal damarlarımızın genişmesi kasın dayanıklılığının artmasında en önemli etkidir. Çabuk aktivite ile kasların kasılmasının hızları artar. Aktivite esnasında gerekli olan kanı dokularımıza taşır. Kaslarımız yüksek miktarda O₂ gereksinimi hisseder. Kalp yüksek hızda kanı pompalamış olur. Böylelikle dolaşım sistemimiz düzgün bir hal alır. Aktivite hipertansiyon, obezite, yüksek kolesterol ve hareketsiz yaşam gibi risklerin önüne geçer. Zihnimizin açık olmasını sağlar. Ruh dengemizi korur. Enerjimizin düzenli olmasını sağlar. Stresin, kalp hastalıklarının, kanserin önüne geçer. Kemiklerimizin sağlıklı olmasını sağlar. Kanın yüksek basınçta olmasının önüne geçer. Vücudumuzda olan gereksiz maddelerin dışarıya çıkmasını sağlar. Günümüzde hamile bayanların hamilelik süreçlerini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri için bir uzman gözetiminde egzersiz yapmaları önerilir. Bu sayede hamilelik sürecinde kaynaklanan stres ve fiziksel problemleri azalmakta hatta ortadan kalkmasını sağlamaktadır (Şahan, 2007, s. 62-63).

2.1.6. Sporun çocuğun psikolojik etkileşiminde önemi. Sporun günümüzde bedensel önemi olduğu kadar psikolojik önemi de bulunmaktadır. Bireylerin aktivite ve egzersiz yapmasının nedenleri arasında bir tek fiziksel durumla ilgili değildir. Diğer kişilerle sosyalleşme, tek başına kalmama, sosyalleşen birey olma isteği de zinde kalma amacı gibi gereklidir. Bireyin içinde yaşadığı toplumun değer yargılarına uygun bir şekilde davranmasını sosyalleşme olarak aldığımızı, bireyin şekillenmesinde spor vazgeçilemeyecek bir unsurdur.

Hatta sporun eğitimde olması bireylerin gelişmesi sebebiyle çok önemli noktadır. Spor, yapan çocuklarda kişilik gelişimine önemli etki etmektedir. Birlikte oynanan oyunlarda kişiler aitlik duygusu ile takım menfaatlerini kendisinin menfaatlerinin

önünde tutmak durumundadır. Böylelikle öğrencilerde aitlik ve kendinden feda etme duygusu gelişmiş olmaktadır. Öğrenci spor yaparken haklarına sahip çıkar. Başkalarına sahip duyar. Öğrenci paylaşma isteği, birliktelik ile doğruyu ve yanlış da ayırt etme yetilerini iyileştirip olgunlaştırır. Psikoloji yönünden bakıldığında, spor ile ilgilenen öğrencilerde spordan zevk alarak huzurlu olma duygusunu yaşayarak mutlu olurlar. Son yıllarda günümüz rahatsızlıklarından stresi azaltmanın etkili yolu sportif faaliyetlerin içerisinde yer almaktır. Öğrencilerin gündelik hayatlarında karşılarına çıkan tek düze yaşam spor yaparak çeşitlendirilmiş olur. Öğrencilerin sakinleşmesinin sağlanması ile birlikte onların huzurlu olmaları ve başarıya ulaşmalarının kazandırdığı zevki yaşamaya vesile olmaktadır (Şahan, 2007, s.59-60).

2.1.7. Sporun çocuğun sosyal gelişiminde önemi. İnsanların bedensel, sosyal, duygusal ve toplumsal yönlerden gelişimlerini destekler. Spor faaliyetleri kişinin grup çalışmalarını rahat bir şekilde yapmasını sağlayan, grup üyeliği kazanmasını ve bireyin diğer insanlar ile dayanışma duygularını destekleyen bir unsur haline gelmiştir. Söz konusu önemi ve faydaları sayesinde spor etkinlikleri birer bedensel etkinlik olmanın yanı sıra insanların kimlik gelişimlerini ve sosyal yönlerini destekleyen, farklı yönlerine katkı sağlayan bir araç olmuştur (Küçük ve Koç, 2004, s. 2).

Sporun sosyal açıdan diğer faydaları aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

- Spor etkinliklerine katılımın kişilik gelişimi üzerine olumlu katkıları görülmektedir.
- Spor etkinliklerinde çocuklar ve gençler akran grupları ile bir arada oyun oynama güzel vakit geçirme fırsatı bulurlar
- Spor etkinliklerine katılım bireyin arkadaşlık duygularının desteklemiş olurlar.
- Spor etkinlikleri bireyin diğer insanlar ile birlikte çalışma kabiliyetlerini arttırır.
- Spor etkinlikleri bireye iyi bir yarışmacı, başkaları ile işbirliği yapma ve iyi bir izleyici olma gibi özelliklerini destekler
- Spor etkinliklerine katılım bireye liderlik ruhunu aşılar

- Spor etkinliklerine katılım sayesinde bireyin saldırgan davranışlar sergileme düzeyi azalma gözlenmekte, faydalı işlere yönelme potansiyelinde artış gözlemlenmektedir.
- Spor etkinlikleri bireyin kendine ve başkalarına saygı duymayı öğrenir. Güven, sevgi ve kabul etme gibi değerleri pekiştirmesine yardımcı olur (Yetim, 2005).

Küçük ve Koç (2004) ise spora katılımın sosyal açıdan faydalarını aşağıdaki gibi sıralamışlardır;

- Takım sporlarına katılan bireyler grup halinde spor yaptıkları için başka insanlarla bir arada vakit geçirmektedirler. Bu durum, bireyin başkaları ile işbirliği içinde çalışabilme becerilerini artırır.
- Düzenli olarak sportif etkinliklere katılım insanların karakterlerinin güzel bir şekilde gelişmesine yardımcı olur.
- Bireysel spor dallarına katılım ile bireyi disiplinli çalışma becerisi kazanır.
- Ekstrem sporlara katılım ile bireyin cesaret edebilme gibi duygularını artırır.
- Beden eğitimi ve spor derslerinde uygulanan hareketlerde zorlama olmayıp, hareketler belirli bir düzende gerçekleştirilir. Bu durum, öğrenci-öğretmen ilişkilerinin iyileşmesine ve öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişmesinde büyük öneme sahiptir.
- Rakip ile fiziksel temasın sıklıkla görüldüğü spor dalları ile ilgilenen sporcularda iletişim becerilerinde olumlu artışlar gözlenmektedir.
- Sportif etkinliklere katılım sayesinde insanların içinde bulunan saldırganlık arzuları doğal yollarla ortadan kaldırılmaya çalışılmış ve başarılı olunmuştur. Bu durum bireyin sosyal gelişimini olumlu bir şekilde geliştirmiştir (Küçük ve Koç, 2004).

Duman ve Kuru'ya (2010) göre, insanların sosyal ve bireysel gelişimi üzerinde spora katılımın birden fazla olumlu yönü olmaktadır. Bu sebepten ileri seviyedeki milletlerde sporsal faaliyetlere ilgi göstermektedir. Küçük yaştan itibaren bireylere sportif faaliyetler organize edilmektedir.

Şahan'a (2008) göre, spor organizasyonlarının insanların bir arada birlik ve beraberlik içinde etkinlik yapmalarına zemin hazırlamaktadır. İnsanlar böylece

yarışmacı bir karakter, çalışma disiplini, zgven ve mücadele gücünü elde ederler. Birlikte alışma sonucunda insanların sosyal duyarlılıkları da gelişmiş olur. İnsanların sosyal duyarlılıklarının gelişmesi neticesinde toplumda sosyalleşme süreci de st düzeye çıkar.

2.1.8. ocuk ve spor. Çocukların boş zamanlarında spora yönelik seçimleri az olduğu tespit edilmektedir. Çocukların 12-14 yaşlarında aktiviteleri en st düzeydedir. Daha sonraları ise düşer. Erkelere kız çocuklarına göre daha da hareketli ve zorluk derecesi yüksek faaliyetleri tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Finlandiya'daki çocuklar üzerine yapılan araştırmada egzersizin 12 yaş seviyesinde zirveye ulaştığı grlmştir. Daha sonraları ise seviyenin düştüğü gözlemlenmiştir. Bununla birlikte gençlikte yapılan sportif faaliyetlerin elzem olduğu lakin 9. Yılandan itibaren gençlerin sportif aktivitelerin seviyesinde önemli etkenler arasında olduğu anlaşılmıştır. En etkili faktörün ise okullardaki spor derslerindeki katılımın belleyici olduğunu kanısına varılmıştır. Çeşitli okullarda müfredatlar hemen her ülkede farklı bir hal almaktadır. Bununla birlikte okulu bitirdikten sonraki yıllarda sporsal faaliyetlere aktif olarak girmenin düşük seviyelerde olması uluslararası bir problem olması sebebiyle bütün milletleri ilgilendirmektedir (Baltacı, 2008).

Bireylerin sağlık durumuyla alakalı fizik olarak yeterli seviyeleri, kas dayanıklılığı, kasların özelliği, vücut esneklik durumları, kas gücü ve bunlar ile birlikte vücutlarının durumlarıyla alakalıdır. Ancak st düzey form seviyeleri ya da branşlaşma amacıyla tercih edilecek beceri düzeyleri; Kasal gücü, hızı, koordinatif spesiyalitesi ve de vücut dengesiyle bire bir alakalıdır (Baltacı, 2008).

Çocukluk seviyesinde sportif faaliyetin ne kadar şiddetli olacağı ergenlik seviyesine kadar kuvvet çalışmalarında maksimum seviyenin tekrar yapılmasından kaçınılarak yapılmalıdır. 6-8 tekrarı yapılan ağırlıkla yüklenmelerde aşırı ağırlık seviyelerinden uzak durulmalıdır. Bunun sebebi ise vücut postürüne zarar vermemek içindir. Aşırı yüklenmeler kassal bitkinliğe sebebiyet verdiğinden dolayı tavsiye edilmez. Tekrar sayıları ve aşırı direnci artırmak yüksek yüklemeye sebebiyet verir. Çocuklarda sportif faaliyetin zamanı, birbirinden değişik 6-8 hareket ile 1-2 set şeklinde olmalıdır. Yapılan setlerde 10-12 kez tekrar yapılmalıdır. Hareketlerin arasındaki

dinlenme süresi 1 ya da 2 dakikayı geçmemelidir. Çocuklara farklı faaliyetler denemeleri için cesaret ve güç verilmelidir. Çocuklarda sporsal faaliyetin sosyal etkisi, aynı zamanda da aileleri içinde etkileri vardır (Baltacı, 2008).

2.1.9. Çocukluk çağında yapılacak sporlar. Sağlıklı bir çocukla yaş grupları kategorisinde spor faaliyetleri:

- 2-5 yaşları için bir nesneyi fırlatabilme, birini yakalayabilme, hedefe koşmak yapılır.
- 6-9 seviyesi için belirlenen mesafeye fırlatabilme, herhangi bir topa vurabilme ile spordaki başlangıca geçilebilir.
- 10-12 yaşlarında ise voleybol, hentbol sporlarını içine alan kompakt sporları yapar (Baltacı, 2008).

Çocukların yapabileceği sportif çalışmalar şunlardır:

Çocuklarda kendinden büyükler gibi sportif faaliyetleri haftada elzem olmak 30 dk/gün ve 3-4 tekrar her hafta yapılmalıdır.

En iyi egzersiz çocukların düzen içerisinde yaptığı herhangi bir spordur. Bunların içerisinde güven zevkli, heyecanlı ve güvenle yapılabilecek bütün aktiviteler yer alabilir. Koşma, tenis, yürüyüş gibi. Çocukların gelişimi açısından kendilerine uygun spor dalını seçmesi gerekmektedir.

2.1.10. Gençlik ve spor. Bu yıllar birtakım bağımlılık oluşturma kötü alışkanlıklar ve farklı arkadaşlıklar içerdiği için zararlı şeylere meyillerinin olduğu bir süreçtir. Elbette bu meyillin bazıları tehlikeli unsurları vardır. Gençlik döneminde alınan eğitim, bu merak ve eğilimlerin olumsuz olanların ortadan kaldırılmasını, olumlu olanların geliştirilmesini sağlar. Eğitimciler bunun için bazı vasıtalara başvurur. Sportif faaliyetler ise, bunların içindeki en etkin yollardan biridir.

Çünkü sporsal faaliyetler bu yaşlardaki bireylerin enerjisini atmalarını sağlar. Bireylerin sağlıklı olmasına yardımcı olacak faaliyetleri içinde barındırır. Belirlenen kuralların gereğini yaparak birliktelik ve yardımlaşmada içine alarak onların toplum içerisindeki uyumunu sağlar. Bundan dolayı bu yaşlardaki bireyler başarılı olabilmek

adına sabretmesi ve disiplinli bir şekilde çabalamanın şart olduğunu öğrenir. Ayrıca kaybetmeyi öğrenmesi bununla birlikte kendisinden daha da iyisini kutlamayı öğrenmiş olur. Aynı imkanlar doğrultusunda kendisini birey olarak tanıtabilme tecrübesini de yaşamış olur. Bunlar ile birlikte kendisine saygı duyar. Hırs ile birlikte arkadaş olabilme duygularının doyumuna varır. Böyle bir platformda var olmanın hazzını yaşar (Öztürk, 1998, s. 66).

Sportif etkinliklere olan ilgi değişik yaş gruplarında değişik amaçlar için ortaya çıkar. Çocukluk çağından ergenlik dönemine geçildiğinde spor branşlarına ilgi artar. Özellikle 15 yaş civarı, hemen hemen bütün sportif etkinliklere ilgilenin ve alakanın arttığı dönemdir. Çeşitli sportif çalışmalarda ahlaka yoğunlaşır. Örneğin bu yaşlarda arkadaşları ile çeşitli faaliyetler yaparak zamanının büyük bir kısmını kapsarken, tenis ilgi duyduğu sportif faaliyet olur. Bu yıllar sonra aktif olarak yapılan faaliyetler pasif bir hal alır. Mesela bu yıllarda sporsal faaliyetlere aktif katılım sağlayan bireyi bundan sonra bu faaliyetleri pasif olarak izleyerek takip etmekten zevk alır (Öztürk, 1998, s.67)

Sosyal evre ve arkadaş çevresi kişisel gelişim açısından fazlaca önemlidir. Gelir düzeyi en yüksek ailenin bile çocuğa veremeyeceği bazı eyler vardır, arkadaşlık gibi ; çünkü arkadaşlık doğal seyrinde gelişen bir durumdur. Aile sadece velisi olduğu çocuklarına iyi bir arkadaş ortamı sağlayarak yardım eder. Arkadaş olmadan çocuklar, kendini yalnız hissetme duygusunu, aile kendi başına karşılayamaz. Çocuğun arkadaşları tarafından aranması ve benimsenmesi özellikle gençlik yıllarında benliğinin oturmasında gerekli unsurdur. Gençlik yıllarında bu bakımdan ikili ilişkiler ile sporsal ve kültürel faaliyetler ile benliğini ispat eder. Bu yıllarda birey için arkadaşlık ortamı kurmak, gruba dahil olmak gereklidir. Bireyler bu sebepten alkol ve tütün tüketmek gibi pek çok şeyi deneyebilir. Gençler tarafından toplumdaki insanların neler söyleyebileceğinden çok, arkadaşlık ortamının onun hakkında ne düşündüğü önemlidir. Bundan dolayı gençlerin sergilediği davranışlar, her gencin ailesi tarafından da, arkadaşlarının çocuğunun onu yoldan çıkarması şeklinde yorumlanır ve genç arkadaş grubundan ayrılmak istenir (Öztürk, 1998, s. 69).

Gençleri arkadaş vazgeçirmeye çalışmak yerine grubu desteklemeli ve organize edilmelidir. Gençleri sporla ilgili faaliyetlere yönlendirerek olumlu davranışlar kazandırılabilir. Gençlerin yaşamış oldukları yerlere yapılan spor kompleksi o çevrenin gençlerini başı boş gezmekten alıkoyar. Davranış bozukluğu sergileyen gençler aileleri tarafından bir sorun olduğu kadar, toplum tarafından da bir çıkmaz haline gelir. Bundan dolayı ebeveynler, spor öğretmenleriyle ve antrenörlerle birlik beraberlik içerisinde onları sportif ortamlara yönlendirmelidir. Gençlik merkezleri sporu resmi olarak örgütleyecek olgun insanlarca desteklenmelidir. Bununla birlikte yarışmacı kurslar, müsabakalar ayrı ayrı organize edilerek genç bireylere kendini tanıma ve o zevki yaşama fırsatı verilmelidir. Spora katılım gençlerin sosyalleşmesi açısından önemlidir. Sporsal faaliyetler kişinin kendisini bulmasında, toplumsal ananelerin kabulünde bunlarla birlikte düzgün bir vatandaş olabilmek için fırsat vermesi sebebiyle çağımızda oldukça elzemdir. Bu yaşlardaki bireylerin toplum içerisine entegre edilebilmesi için, sosyo-kültürel değer yargılarının onlara benimsetilmesi sağlanmalıdır. Bu hedeflere ulaşmak ise kamu kurum ve kuruluşların işbirliği ile mümkündür. İstenilen hedefler için materyallerin olması yada olmaması, belli bir düzen içerisinde çalıştığı yada çalışmadığı konusunda gerekli düzenlemeler yapılmazsa topluma entegre istenilen sonucu veremez. Böyle bir durumda bireyler kendilerini amaca ulaştıracağını zannettikleri o sosyo-kültürel amaca kavuşmaya çalışabilirler. Bununla birlikte hayallerin içine dalarlar gerçekleri göremezler. Genç bireylerin sportif faaliyetlerde aktif olmasını sağlayan faktörler; İmkan oluşturulması, ebeveynlerle kurulan diyaloglar, yaşlılarıyla iletişimleri, basın yayın organlarının tercihleri coğrafik etkenler diye çeşitlendirilebilir. Gençlik merkezlerinin faaliyetlerinde genç bireylerin ilgi ve alakaları cinsiyet faktörü, toplumun ve bireyin istekleri ile birlikte değerlendirilmelidir. Eğer ülke gençliğinin yönlendirilmesi sağlıklı olursa tercih edilebilir spor faaliyetlerine yönlendirilirse denetim altında tutmak daha kolay olur (Öztürk, 1998, s.71).

2.1.11. Okul sporunun önemi. Okul sporları, insanın bedenlen ruhen ve zihnen sağlığı, karakter oluşumu, moral motivasyonunun geliştirilmesi milli yönden güçlü, ortak duygu ve tutumları ile doğrudan ilgili etkili bir eğitim çeşididir.

Okul sporları insanların zihinsel ve bedensel ilerlemelerinin birbiri içerisinde devam etmesi. Genç bireylerin bir parçası oldukları toplum içerisinde kontrollü, üretken aynı zamanda huzurlu olmaları konusunda yardımcı olur. Bununla birlikte toplumun sporsal aktivitelere katılım göstermeleri sebebiyle ulaşacakları şampiyonluklar ile milletlerinin adını, kültürünü yaimaları yönünde önemli bir rol oynar (İnal, 2003).

Okul sporlarının amacı; fertlerin oluşturduğu toplum yapısının sağlıklı ve mutlu bireyler olmasıdır. Kalifiye bir güç, sağlık göz ardı edilerek mümkün değildir. Sağlıksız birey ondan istenenleri ortaya koyamaz. Genç bireylerin bedensel ve ruhsal olarak eğitilmesinde en etkili yol fiziksel aktivitelerdir. Hareketin hemen hemen hepsini aynı zamanda ilkesini içine alan bedensel ve zihinsel eğitim faktörüdür. Bunları iki gruba ayırabiliriz.

- a- Bedensel faktörler: Zindelik, esneklik, direnç, dayanıklılık, kondisyon gibi.
- b- Ruhsal faktörler: Mücadele, birliktelik, dayanışma, kararlılık, kazanma inancı gibi (İnal, 2003).

2.1.11.1. Okul sporları ve amaçları. “Atatürk ilkeleri ve inkılâpları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitiminin temel amaçları doğrultusunda; öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirilmeleri genel amaçtır” (MEB, 2000).

Beden eğitimi ve spor dersleri ile sporsal faaliyet yapma isteği içerisinde olmamız bununla birlikte sportif etkinlikleri yaşam tarzı şeklinde benimsememiz sağlanmalıdır. Millet olarak kazanmayı elde etmemize, yaşamda mutlu ola , disiplinli, özgüvenleri yüksek, toplum içerisinde benimsenmiş vatandaşlar yetiştirmek amaçlanır. Dolaylı yönden toplumun bir bütün içerisinde olmasında

yüksek derecede öneme haiz olması su götürmez bir gerçektir (Dalkıran ve Tuncel, 2007).

İleri milletlerde uygulamaya konan, yüksek derecede önem verilen sportif faaliyetlerin amaçları arasında, sağlıklı bireyler yetiştirilmesine gerçekleştirmek aynı zamanda sportif etkinliklerin ülkeler arasında önemli bir hal almasıyla da toplum kültürünü yayılarak etkili bir reklam aracı olarak düşünülmektedir (Sunay, 2002).

Sporsal faaliyetler ile amaçlanan, kişilerin ortaya çıkmamış yönlerini ve becerilerini gün yüzüne çıkarmak ve de yüksek seviyede geliştirilmesini sağlamaktır. Gençleri bütün yönleriyle geliştirmek çağımız eğitiminin önemli hedeflerindedir (Aracı, 1999).

Yalnızca zihinsel yönden yapılan eğitim doğru bir eğitim değildir. Bu durum günümüzde değişmiştir. Bilinmelidir ki bireylerin beyinlerinin eğitime muhtaç olduğu kadar bedenlerinin de eğitime ihtiyacı vardır (Öztürk, 1998).

Çocukların beden eğitimi dersleri sayesinde iş birliği, yardımlaşma, sorunların üstesinden gelme, birlik beraberlik içerisinde olma, dayanışma sağlanabilir. İleride girişken bir vatandaş olduğunda bu derslerin çok önemli bir unsur olduğu görülür (Çam, 1999).

Beden eğitimi dersinde spor faaliyetlerinin içinde yer alması öğrenci derslerindeki stresin önüne geçmesinde ve de derslerindeki istek ve azmi arttırmasında etkin rol oynar. Belli bir program çerçevesinde sportif faaliyet içinde olmanın öğrencinin diğer ders ve sınavlarında iyi hazırlanmasında, disiplin sağlamasında bir motivasyon unsurudur (Bozkurt, 2003).

2.1.12. Sporun akademik başarı üzerine etkisi. Başarı okul ortamında derslerden kişinin ne denli faydalandığının işaretidir (Carter ve Good, 1973). Başarı istendik hedefe gidebilmekteki gelişimdir (Wolman, 1973).

Eğitimde başarılı olmak söz konusu olduğunda ise çoğunlukla, eğitim kurumlarında verilen müfredata öğrencilere kanat getirilen not, test puanı veya bir bütün halinde istenen beceri ya da kazanılmış olan bilgi birikiminin hepsinin tanımı anlamına gelen “Akademik Başarı” amaçlanmaktadır (Carter ve Good, 1973).

Bireyler kaynaşmak, bulmak etkileşim içinde olmak, diğer bireyleri tanımak amacıyla dünyaya gelirler. Lakin eğitim kurumlarındaki faaliyetlere başlamalarıyla öğrenmeye olan ilgi ve merakları sönmeye uğrar (Ersöz, 2004).

Akademik başarı bireyin psikometri ve diğer duygusal becerilerin haricindeki diğer programlardaki kazanılan davranışlar anlamına gelir (Ah Mann ve ark 1971). Bilinmelidir ki eğitim kurumlarında verilen müfredatla bireylerde hedeflenen bir takım davranışsal değişimler sadece biliş üzerine olan davranışlardan ibaret olamaz (Julian ve ark., 1972).

Başarı isteyen öğrenciler buldukları ortamda negatif yönde bir durum oluşturuyorsa, bunun sebebi bilişsel olarak uyum sağlayamamasıdır. Böyle bir ortamda öğrencinin istenilen davranışa gitme kararlılığı göstermesi, iyi motive olduğunu göstermektedir (Cüceloğlu, 2008). Başarının tadına varan kişiler daha fazla motivasyon olmuş durumdadırlar. Onların zihinsel normlarını kullanamama ve de geliştirememedeki olumsuzlukları başarıya da negatif olarak yansır. Belli bir hedef için kendilerine olan güvenlerini yitirmelerine sebep olur. Yetenek var olsa dahi hedefe ulaşamama ihtimalleri yüksektir (Bandura, 1982).

2.1.13. Bağlılık tanımı. Öğrencilerin eğitim öğretimleriyle birlikte bu yoldaki başarılarının farklı yönlerini içeren ilişkiler bütünüdür. Geniş perspektiften baktığımızda okul bağlılığıyla amaçlanan okuldaki öğrencilerin okul ve okuldaki öğretmen, idareci ve okuldaki tüm imkanlar ile ulaşılacak istenen hedeflerin öğrenci ile bağımlı ifade eder (Maddox ve Prinz, 2003).

Farklı bir deyişle okul bağlılığı okulda verilmek istenen iyi ve güzellikleri sezme, bu ortam ile özdeşleşme, öğretmen, idareci, arkadaşları ve tüm okul görevlileriyle sağlam bağlar kurmak, okulda sürekliliği arttırmak ve bununla birlikte birtakım geliştirici sosyo-kültürel faaliyetlerde bulunmak, eğitim, eğitim hayatı için ekstra vakit ayırma, bu ortamda alınabilecek muhtemel kararlarda yer alma, öz hedefleri için uğraşma, içinden gelen söz ve düşüncelerini eğitim-öğretim ortamında aktarabilme şeklinde de açıklanmaktadır.

Friedman'a baktığımızda okul bağlılığı ile ilgili, üzerine alınan sorumlulukta verilen emek, sınıf ortamında konu anlatılırken ne kadar dikkatli dinlendiği, konulara

hazırlıklı gelmek tarzında başarıya bağlı çalışmaların tamamı olarak ifade etmektedir (Bruyn, 2005, s.16).

Okula bağlı olmanın emaresi; okulda yapılacak olan faaliyetlere girişim içinde olma, derslerde başarılı olma, ödevlerini hazırlamak amacıyla ayrılan vakit ve de bunları iyi bir şekilde hazırlayabilme durumudur (Sinclair, Hurley, Evelo, Christenson ve Thurlow, 2001).

Sillins ve Mulford (2004,451)kuldaki katılımcılığı, okuldaki sürekliliği, dersler haricinde etkinliklere girişim, okuldaki çalışmalar amacıyla ayrıca zaman ayırma, eğitim-öğretim ortamında alınabilecek hükümlere uyma, amaçların farkında olma, içinden gelen söz ve davranışları özgürce sınıf ortamında ifade edebilme şeklinde açıklar, bağlılığı arkadaş gurubuyla öğrencilerin etkileşimini, okul hayatı süresince verilenlerin gelecek yaşamda nasıl faydalanacağına yönelik düşüncesi aynı zamanda kendisini ait hissetme seviyesi biçiminde açıklanmaktadır. Finn'e (1993) baktığımızda okuldaki bağlılığı öğrencilerin okulla özleşmesi onun amaçlarını benimsemesi olarak açıklanmıştır.

2.1.14. Bağlılık kavramı. Okula bağlılık, başarılı olmayı aynı zamanda derslerde devamlılığı da içine alan öğrencinin aldığı notlarla alakalıdır. Dayanağı olan okuldaki öğretmenler ile sınıf ve okul ortamında grup ilişkilerinin, dikkate değer, farklı ders içeriklerinin ve verilen ödev ve sorumlulukların taktim edildiği, sınıftaki bireylere özgürce seçebilme imkanı sunulduğu okul ortamında fazladır (Fullarton, 2002, s. 32).

Bulum okula bağlılığı ile ilgili şu özelliklerden söz etmektedir. Bunlar;

1. Okulda kendini fert olarak kabul etme, kendini okulla özleşirme,
2. Okul ortamına karşı ilgi
3. Öğretmen ve personeli ilgili, alakalı ve yardımsever bulma,
4. Okul ortamında doğru ve hedefi olan arkadaşları kazanabilme
5. Bulunan ders sürecine ve faaliyetlere etkin katılma,
6. Okul ve sınıf ortamındaki düzeni sağlayıcı yaptırımların adaletli bir unsur olarak görme
7. Okul ve sınıf ortamındaki sosyo-kültürel, sporsal faaliyetlerde etkin olma

Gerçek bağıllık, şartsız koşulsuz bağlanmadan daha fazlasını, aynı zamanda bütün duygu ve düşünceleriyle yoğunlaşması da gerektirir. Bağıllığı değerlendirmek için hem öğrencinin bir işi başarmak için elinden geleni yapma seviyesini aynı zamanda öğrenciye verilebilecek sorumluluklarda onun bu sorumluluklara yüklediği ifade ve de değeri tayin etmek elzemdir. Okul ortamında önem verilmesi gereken husus öğretmen ve personelin kendi işlerine konsantre olduğu kadar öğrencilerinde konsantre olacağı çalışmalar ortaya koymaktır (Schlechy, 2001, s.72)

Fred Newmann'a göre okula bağıllık, bireyin öğrenme ortamına psikoloji yönünden değer vermesi şeklinde tarif edilmiştir. Bağıllığın seviyesi fazla olan öğrenci topluluklarında, okuldaki öğretmen ve personelin onlara taktim ettiği imkanlardan çok iyisine kavuşmak gayretiyle uğraştıklarını, bir tek akademik başarı sebebiyle gayret göstermedikleri, kazanımları kendilerinin de özgün hale getirip hayatlarında faaliyete geçirdiklerini söylemektedir. Bu açıdan baktığımızda bağıllık olarak yüksek motivasyona sahip öğrencilerde, hedeflere ulaşmak amacıyla özgün güdülenme gerçekleşmiş, onlar için önemli olan yüksek puanlara ulaşmak, derslerine giren öğretmenlerin beğenisini almak, geçerli olan okulu kazanmak gayesi gütmeyerek, okulda sınıfta mutlu olmak, yeni şeyler öğrenmekten haz alan, anlama ve de yeterlilik için güdülenmiş olmak önemlidir. (Newmann, 1992, s.2-3).

Bağıllık ile bir konuya ayrılan sürenin farklı durumlar olduğu var sayılmalıdır. Herhangi bir konuyla yakından alakalı olan kişi, onun üstüne düşer. Kimi zamanda bu eğlenceli gelebilir. Ayrıca bağıllık olmak yalnızca günü geçirmek anlamında elzem olması gereken fazlası bir emeği meydana getirmektir. Bağıllık olmak aktif olmaktır. Kişinin hazırda bulunmuşluğunun olgunlaşmasının yanında dikkatini vermesini, benliğini ortaya koymasını bunlarla birlikte amaca yönelik giderken bir takım değerler göstermesini uygun görür. Bağıllığı kendinde hisseden birey, yalnızca ondan istenen sorumlulukları yapmakla kalmaz. Bununla birlikte ondan istenen sorumlulukları, hevesle, itina ile yapar. Aynı zamanda öğrenciler sorumluluklarını yerine getirir. Buna çaba harcamaya gerek gördüğü amacıyla alakalı sorumluluk şeklinde görür (Schlechy, 2001, s. 68).

Monlove (1998). Okula bağıllıkla ilgili, okulu bırakma seviyesinde azalma ile birlikte 18 yaş altı gebelik seviyesinde düşüşe neden olduğu saptanmıştır. Öte

tarafından okul bağlılığının düşük olmasıyla (scholl disengagement), onlarda uzaklaşma ve yalnızlaşmaya sebebiyet vermektedir. Bireyler için okula bağlı kalmanın zayıflığı, narkotik alımı, erken yaşta gebeliği, kanun dışı durumların içerisinde olma aynı zamanda okul ortamını tamamen bırakma durumlarıyla sonuçlanmasına sebebiyet verdiği gözlemlenmiştir (Canaway, Tucker, Reinke, Hall, 2003, s. 420)

2.1.15. Bağlılık çeşitleri. Fredricks, Bluman feld ve Poris (2004) üç farklı boyutta okula bağlılık durumdan söz etmektedir. Bunlar davranışsal, duyuşsal ve bilişsel boyutlardır. Araştırmalar göstermiştir ki okula bağlılık farklı boyutlu şekillerde ele alınmaktadır.

Duyuşsal boyut öğrencinin okul, öğretmenler ve akranları ile olan duygularıdır. Örneğin öğrencinin öğretmenlere ve diğer öğrencilere karşı olumlu hisler taşıması. Davranışsal boyuta baktığımızda bireylerin sporsal ve sosyo-kültürel faaliyetler yer almasını bununla birlikte gözlenebilme olasılığı olan davranışlar ile sergilediği iyi dereceleri kapsar. Bilişsel boyut ise öğrencinin okul, öğrenciler ve akran grubu ile ilgili tutuları ve bakış açılarıdır. Örneğin öz yeterlik, güdülenme, öğretmenlere ve arkadaşlarına değer verme, okula karşı ilgili ve özverili olma, beklentileri gibi (Jimerson, Campos ve Grief, 2003, s. 9).

2.1.15.1. Davranışsal Bağlılık. Davranışsal bağlılık dahil olma kavramıyla alakalıdır. Davranışsal boyut bireylerin sporsal, sosyo-kültürel faaliyetler dediğimiz dersler haricindeki faaliyetlerde etkin olabilmesi aynı zamanda gözlenebilecek davranışlar ile bunların başarısını kapsar. Davranışsal yönden bağlı kalabilmek iştirak ile alakalıdır. Bireylerin sosyal, kültürel ve sporsal faaliyetlere katılmasını kapsamaktadır. Davranışsal bağlılık okulu bırakmayı önlemeyi, olumlu akademik sonuçlar ortaya koymayı içermektedir. Davranışsal bağlılık, çalışmada harcanan süreyi, gayret etmek, yoğunlaşmayı görevde kalma bilincini ve fırsat verildiğinde girişimciliği kapsamaktadır (Fredricks ve diğ., 2004: 62).

Okuldaki bağlılıkları pozitif seviyede olan öğrenci topluluklarının, okulda buluşması gereken süreçte devam etmemeleri, olumsuz durum ve tavırlar sergilemeleri ile pek fazla karşılaşmamaktadır. Ergenlik çağları ile ilgili yapılmış olan araştırmalar

neticesinde, ergenin tehlikeli sayılabilecek davranışları (çetelere katılma, narkotik madde bağımlılığı, hırsızlık, terör eylemleri) bireylerin okula aidiyetin kuvvetsiz, daha sönük olduğu için kaynaklandığı gözlenmiştir (Mc Neely, Falci, 2004, s.1).

Bunlarla birlikte denilebilir ki, okul bağlılığı ile öğretmenlere, anne, babalara muvaffakiyetsizliğe sebep olan okuldaki ve sınıftaki davranış durumlarının düzeltilmesi, iyileştirilmesi amacıyla vesile olmuştur (Bruyn, 2005, s.24).

Davranış bağlılığı üç boyutta açıklanmaktadır (Birch ve Ladd, 1997,64). Birincisi, kural kaideyi yerine getirme, sınıf ortamındaki ilkelere sadakat, rencide edici tavırlardan kaçınma hallerinde davranış durumlarını kapsamaktadır. İkincisi, ödevler, faaliyetlere iştirak, aktiflik, sorgulayıcılık, motivasyon, üretkenlik, emek verme, özgünlük durumlarını kapsar. Üçüncüsü, yönetimsel, sporsal faaliyetlerde aktifliği kapsar.

Davranış bağlılığı gözlenebilmesi muhtemel durumları içine alır. Örneğin öğretmenler öğrencilerin kararlılık gösterip göstermediğine, öğrenebilirken çevresinden destek alıp almadığına, kavramak namına kararlı tavırlar sergileyip sergilemediğine göre davranış bağlılığının olup olmadığını far edebilir. Öğrencilerin almış olduğu sorumluluk sebebi ile ısrarcı biçimde emek harcıyor mu yada asgari biçimde gayret ettikten bilahare ilgisi farklı taraflara kayıyor mu? Öğrenciler güç durumlarda kararlı durumlar sergiliyor mu yada kolayca kaçıp cayıyorlar mı diye ölçerek öğrencilerin davranış yönünden bağlılıklarının farkına varabilirler (Linnenbrink ve Pintrich, 2003, s.123).

2.1.15.2. Duyuşsal bağlılık. Bağlılıkla ait kalmak; girişkenlik, aktiflik, katılımcılık emek harcamak şeklinde tarif edilmektedir. New American lugatında bağlı olabilmek, alakalı olabilmek, güdülenmek, aidiyetlik hissetmek şeklinde adlandırılır. Bu da duyuşsal bağlılığın ifadesidir (Fredricks ve diğerleri, 2004)

Fred Newmann'a göre öğrencilerin bağlı kalması, öğrenme yoluyla ruhsal yönden emek harcaması diye ifade etmektedir. Bağlı kalabilme seviyesi üst düzey öğrencilerle okul ortamının onlara verdiklerinden daha iyisine fazlasına gayret ettiklerini, yalnızca yüksek puanlar almak amacıyla emek verdiklerini, öğrendikleriyle özdeşleşip onları faaliyete soktuklarını söylemektedir. Tanımlamaya

baktığımızda, bağlı olma seviyesi üst düzey öğrenciler, öğrenebilmek amacıyla güdülenirler. Tek hedefleri güzel puanlar alabilmek değildir. Öğretmenleri tarafından beğenilmek, kabul gören okulu kazanmak gayesi gütmeyerek; öğrenmekten haz alan, yeni bilgi edinmeye karşı ilgili olan, kavramak aynı zamanda yeterlilik için güdülenendir (Newmann, 1992, s. 2-3)

Okulda bağlı olabilmek, eğitim öğretim hakkında güzellikler düşünme, okula aidiyet duygusuyla bağımlı kalabilme, bununla birlikteki okuldaki öğretmenle, idareciler ve diğer çalışmalarla pozitif ortamlar kurma diye de ifade eder. Okul bağlılığı 5 unsurla ölçülmektedir. Bunları sınıfın içindeki tavırla, aldığı puanlar, derslerin haricindeki aktivitelere girmek, bireylerarası ilişkiler ile okuldaki toplum ile ilişkilerdir (Simerson, Campos ve Greif, 2003, s. 9).

Bağlı olabilmek etkindir. Öğrencilerin hazır durumda olması kadar dikkatli bir şekilde takip etmesini, her şeyiyle kendisini hedefe vermesini, ondan yapılmasını istenenleri yapmak için gerekli görmesi lazımdır. Bağlılığı hisseden öğrenciler bir tek ondan isteneni yerine getirmezler. Bununla birlikte vazifesini büyük bir istekle, azim ve güdülenmiş ruh haliyle yerine getirirler. Bu tarz öğrenciler vazifelerini yerine getirirler. Onlar ki vazifelerini amaç edindikleri dar kapsamlı koymuş oldukları hedeflerle alakalı görerek üzerine düşenleri yaparlar (Schlechty, 2001, s. 68).

Öğrenci duyuşsal yönden bağlı ise, öğretmen, arkadaş, ortam ve çevresiyle olumlu tutumlar içermektedir. Bu da onlara yani okuldaki herkese ve her şeye verdiği önemi göstermektedir. Duyuş olarak bağlı kalabilmek, okulun ortamındaki etkinlikleri açıklarken hissettiği olumlu hisleri, heyecanlı olma, pozitif bakma, heves duyma, alakalı tutumlar sergilemeyi kapsamaktadır (Fredricks ve diğerleri, 2004, s. 63).

Duyuş anlamında bağlı olabilmek onların çalışma ortamındaki bunalmışlığına derslere olan isteğine, sevinçli, endişeli ya da kederli olabileceği tepkilerini içermektedir (Connell ve Welborn, 1991).

2.1.15.3. Bilişsel bağlılık. Bilişsel olarak bağlı kalabilmekle alakalı çalışmalar, öğrencilerin öğrenme hedeflerine ruhsal olarak katkı sağlamasını, amaçları doğrultusunda strateji geliştirmeyi, onların öğrenmeye giden yolları kendilerinin belirlemesini içermektedir. Konuyla alakalı açıklamalar, öğrencilerin ekstra zaman ayırmasına, güçlüklerle karşılaştığında pes etmemesi aksine konsantre olmasıdır (Newman, Wehlage ve Lamborn, 1992).

Örnek verecek olursak Connell ve Wellborn'un bilişsel bağlılıkla alakalı açıklamaları, sorunların üstesinden gelmede geniş bakmada, güçlükler içerisinde seçim yapabilmeyi, bu güçlükler içerisinde olumlu davranabilmeyi kapsar. Newmann (1981) bilimsel nitelikteki araştırmalardaki bağlılıkla ilgili tarifi, öğrencilerin ruhsal olarak birikimi, öğrenme ile ilgili sarf ettiği emek, bilgi için profesyonelleşme, bununla birlikte bilgiye kavuşma biçimidir. Wehlage'de aynı doğrultuda bilişsel olarak bağlı kalmayı, öğrencilerin okul ortamında sunulan konularda ustalaşması, aynı zamanda gelişebilmek amacıyla ruhsal birim amacıyla açıklamaktadır. Brophy, öğrenmeye güdülenmiş bir öğrenciyi, öğrenmede ısrarcı olan, bilgiyi elde etmek ve bilgide ustalaşmak için gayret gösteren kişi olarak açıklamaktadır. Benzer şekilde performans ölçütlerinden çok öğrenmeye motive olmuş öğrenciler, öğrenmeye, görevde ustalaşmaya, zor işlerde başarılı olmaya kendilerini adanmışlardır. İçsel güdülenmeye sahip öğrenci, zor olanı tercih eder ve zorlukla karşılaştığında azmeder ve pes etmez (Fredricks ve diğerleri, 2004).

Bilişsel bağlılık stratejik ve öz organizatör (self-regulating) olma şeklinde açıklamaktadır. Öğrenciler ister bilişsel bağlılığa sahip olsun ister öz düzenleyici, önemli olsun, bir görevin üstesinden gelirken, plan yapmak, yansıtmak ve değerlendirmek için meta-bilişsel (düşünmeyi düşünme) stratejiler geliştirirler (Pintrich ve De Groot, 1990). Ön hazırlık yapma, özetleme, hatırlamaya çalışma, ve konuyu ince ayrıntısına kadar anlamaya çalışma gibi öğrenme stratejilerinden faydalanırlar (Weinstein ve Mayer, 1986). Derin stratejiler kullanma seviyesinde olan bireyler bilişsel olarak sınıf ortamına tutkundurular. Onlar zihin yönünden yüksek seviyede emek sarf ederler. Düşüncelerle alakalı etkileşim kurarlar. Düşünceleri sorgulama gayreti içine girerler (Weinstein ve Mayer, 1986). Özetle, bilişsel bağlılık kavramları iki farklı alan üzerinde çalışma yapmaktadır. Bir grup, öğrenmede

yatırımın altını çizmektedir, diğer grup akli hedef almakta ve stratejik öğrenmeye dikkat çekmektedir (Fredricks ve diğerleri, 2004).

Birçok durumda öğrencinin sadece davranışsal olarak değil, bilişsel olarak da bağlılık göstermesi sağlanmalıdır. Öğrenci, öğretmene sadece göz ucuyla bakıp, başka şeyler aklından geçirebilir. Öğrenmek için, dikkatli bir şekilde gözlerinin öğretmenin üstünde olması ancak diğer hiçbir arkadaşıyla da konuşmaması tatmin edici olamaz. Tüm öğretmenler öğrencilerinin davranışsal ve bilişsel olarak sınıfta yoğunlaşmalarını arzu ederler. Yani, öğrencinin konuyu derinden anlamasını, ne öğrendiğini bilmesini, konuyu anlamasını sağlayacak değişik öğrenme stratejileri kullanmasını ve öğrenilen konu hakkında eleştirel ve üretken düşünmesini arzu ederler (Linnenbrink ve Pintrich,2003, 123). Diyebiliriz ki üst düzey bilişsel bağlılık yüksek derecede öğrenmeyle aynı zamanda başarıyla aynı doğrultudadır (Weinstein ve Mayer,1986).

2.2. İlgili Araştırmalar

Finn'in (1989) özdeşimci katılımcı modeline göre okulun ilk yıllarındaki okula bağlı olmamanın, öğrencinin sonraki yıllardaki davranışsal ve akademik başarısı üzerinde olumsuz yönleri gözükmektedir. Bu durumda katılımın eksik olması okuldaki başarısızlığın sonucunu doğurmaktadır. Bu da gün geçtikçe içe kapanmaya bununla birlikte okulla ait hissetme negatifliğine sebebiyet vermektedir Özdeşleşme eksikliği ise okulla ilgili etkinliklere katılmama ile ilgilidir ve bu da düşük akademik başarıya neden olmaktadır. Bu modellerde, okulu bırakma kararının, öğrencinin okuldaki durumundan okulla bağlılığı ve okulla özdeşleşmesi ile okulda kendisine verilen kıymetten dolayı şekillendiği varsayılır (Fredricks ve diğerleri, 2004, s.71). Finn'e göre (1989, s. 120-121) okulun haricindeki sportif faaliyetlere sürekli katılım gösterenlere, okulun her unsuruna yönelik kendilerinde ait olma hissini elde ederler. Bu his içindeki öğrenciler için okulun ortamı vazgeçemeyeceği unsur haline gelir. Böyle duygular içerisindeki öğrenciler eğer okulda devam sorunu, Bununla birlikte derslerinde notlar yönünden tehlike halindelerse, onların kendilerini okulun bir parçası olarak görmelerinde ve güçlü olmalarında pozitif etki yapar.

Ders dışı spor faaliyetlerine katılım sağlamak onlara önderlik, benliğin gelişimi, toplum için fedakarlık duygularını geliştirebilmeleri şansı vermektedir. Böyle aktivitelerin içerisinde olmak, öğrenci topluluğuna sınıf ortamında edindiklerini hayatın çeşitli alanlarında yapabilme imkanı sağlayarak, takımdaşlık, birlikte hareket edebilme, rekabeti yakalayabilme olgularını öğrenmesine katkıda bulunur. Yani ders dışı spor faaliyetlerine katılmak öğrencinin okula bağlılığının atmasını sağlar (Thompson, 2005, s.3).

Balkıs ve diğerleri (2005) yaptıkları çalışmada, orta okula gidenlerin şiddete meyilleri ve kendilerini ait hissetmeleri, öz yeterlilik durumları, şiddet faktörünü tetikleyen faktörler, basın ve arkadaş ortamlarıyla alakalı ilişkilerini araştırmışlardır. Araştırmanın yeri İzmir ve Denizli’de orta okulda okuyan, yaşları 11 ile 15 aralığında değişen, 257 kız, 260 erkek toplamda 517 öğrenciyi kapsamaktadır. Araştırma sonuçları şiddete meyilin, şiddete neden olan basın, arkadaş ortamı ve şiddete inanmakla doğru orantıda ilişkili olduğu, sonucunu ortaya koymuştur. Sonuçlara geniş anlamda bakıldığında, yaşça büyükler, cinsiyet açısından bakıldığında erkekler, okul ortamına kendini ait hissetmeyenler ile kendi yeterliliklerini düşük bulanların şiddet meyillerinin üst seviyede olduğu ortaya koyulmuştur.

Cernkovich ve Giordano (1992), Afrika kökenli Amerikalı öğrencilerin suç işleme davranışlarının okula bağlılıklarından nasıl etkilendiğini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, farklı etnik grupların bulunduğu okullarda yaşları 12 ile 19 arasında değişen 942 öğrenciyle çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada, ayrıca okula bağlılığın cinsiyetlere göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır ve Afrika kökenli Amerikalı kız öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin, hem Afrika kökenli Amerikalı erkek öğrencilerinkinden hem de beyaz kız öğrencilerinkinden daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan, alt boyutlarda cinsiyetlere göre farklılaşma olup olmadığına bakıldığında; ‘okula bağlanma’ ve ‘okul sorumluluğu’ boyutlarında kız öğrencilerin aldığı puanların, ‘okul aktivitelerine katılım’ boyutunda ise erkek öğrencilerin aldığı puanların daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Simons-Morton ve diğ., (1999), öğrencilerin okula bağlılıkları ile problemleri davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi hedeflemişlerdir. Amerika Birleşik

Devletleri'nde farklı bölgelerdeki yedi ortaokuldan 6., 7. ve 8. sınıf düzeyinden toplam 4263 öğrencinin katıldığı araştırmanın cinsiyet ve yasa ilişkin bulguları, kızların okul bağlılığı düzeyinin erkeklere oranla üst seviyede olduğunu ve okula bağlılığın yaş arttıkça azaldığını tespit etmiştir.

Eggert ve diğ., (1994) yaptıkları deneysel araştırmada, yoğunlaştırılmış okul temelli bir program uygulayarak bu programın öğrencilerin okula bağlılıklarına olan etkisini belirlemek için uğraşmışlardır. Şehrin merkezi kısmından toplam dört lise olmak üzere 259 öğrencinin seçilmiş olduğu bunlardan 101 kişiden oluşturulan deney grubuyla 5 haftayı kapsayan süreçte; çatışmanın çözümleri ve kişilerarası ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla benlik gelişimi uygulamalarına tabi tutulmuştur. Süreçten önce, uygulamanın başlamasından beşinci ve de onuncu ayın sonunda elde edilen gözlem sonuçlarında deneyin grubunu oluşturanlarda okula bağlılığın istikrarlı bir şekilde yükseldiğini tespit edilmiştir. Araştırmanın cinsiyetle ilgili bulguları her iki cinsiyetin okula bağlılık düzeylerinde yükselme olduğu tespit edilmiştir.

Bonny ve diğ., (2000), yaptıkları araştırmada, riskli davranışları azaltmak amacıyla öğrencilerin okula bağlılıklarında fark yaratan faktörleri belirlemeye odaklanmıştır. Araştırmada yaş ortalamaları 15 olan 3491 öğrenci yer almıştır. Araştırmanın sonuçları arasından erkeklerin okul bağlılık seviyeleri kız öğrencilerinkinden üst seviyede çıktığı, ayrıca yası sınıf düzeyinde olunması gereken yasa göre daha büyük ya da daha küçük olan öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin sınıf düzeyine uygun yasta olan öğrencilerden daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Eith (2005), yaptığı araştırmada, bireysel özelliklerin (ırk, yas, cinsiyet, aile yapısı, akademik başarı, madde kullanımı, suç isleme davranışı ve suç isleyen/aykırı davranan akranlarla arkadaşlık) ve okul düzeyindeki (ilkokul, ortaokul ve lise) farklılıkların öğrencilerin okula bağlılık düzeyini nasıl etkilediğini ortaya koymak istemiştir. Eith'in (2005), araştırmasının ilkokul düzeyindeki sonuçlarına bakıldığında, kız öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin erkeklerden düşük olduğu saptanmıştır. Aile yapısına ilişkin bulgular da, her iki ebeveyniyle yaşayan öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin bir ebeveynle ya da üvey ebeveynle yaşayan öğrencilere göre daha yüksek bir düzeyde olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca yası sınıf seviyesine göre daha büyük olan öğrencilerin daha küçük olanlara göre okula

bağlılıklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aynı araştırmanın ortaokul ve lise düzeyindeki bulguları ise ilkokul düzeyinden farklı olarak kızların okul bağlılık seviyelerinin erkeklere oranla okula bağlılığından daha üstte olduğu tespit edilmiştir. Yaşı sınıf düzeyine göre daha büyük olan 8. sınıf öğrencilerini okula bağlılık düzeylerinin daha düşük olduğu ortaya konmuştur. Aile yapısına ilişkin bulgulara bakıldığında ise ilkokul düzeyindeki bulgularla benzer olarak iki ebeveynle yaşayan öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin bir ebeveynle ya da üvey ebeveynle yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca orta okul ve lise düzeyinde not başarıları üst seviyedeki olanların okuldaki bağlılıklarının üst seviyede çıktığı tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1.Araştırma Modeli

Okul sporlarına katılımın okul bağlılığına etkisinin araştırılmasını amaçlayan bu çalışmada genel tarama modellerinden anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışma İstanbul ilinde öğrenimlerine devam eden lise öğrencileri üzerinde yapılmıştır.

3.2. Araştırmacının Rolü ve Özellikleri

Araştırmacı araştırmanın planlanmasında, ölçüm araçlarının seçilmesinde, anket formlarının hazırlanmasında, verilerin toplanmasında, verilerin elektronik ortama aktarılmasında, istatistiksel değerlendirmenin yapılmasında, yorumlanmasında ve çalışmanın yazımı aşamalarında aktif rol oynamıştır.

3.3. Çalışma Grubu

Araştırma evrenini İstanbul ilinde liselerde öğrenimlerine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Örnekleme ise aynı ilde liselerde öğrenimlerine devam eden çalışmaya katılmaya gönüllü 14-19 yıl yaşları arasında 1017 lise öğrencisi oluşturmaktadır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Çalışmada kullanılan ölçekler katılımcılara araştırmacı tarafından içerikleri ve önemli noktaları açıklandıktan sonra elden dağıtılmış ve elden toplanmıştır. Çalışma verileri 2017-2018 eğitim öğretim yılı II. eğitim öğretim döneminde toplanmıştır.

3.5. Veri Toplama Teknikleri ve Uygulama Şekli

Araştırmada veri toplama tekniği olarak genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri genel olarak var olan durumu ya da gerçekliği olduğu gibi araştırıp açıklamayı hedeflemektedir. Tarama modeli nesneye olguya, olaya bireye ilişkin günümüzdeki ya da geçmişteki verilerin tamamının gözden geçirilmesi mantığına dayanmaktadır. Genel tarama modeli örnekleme yoluyla evren hakkında kestirmelerde bulunma ve genelleme yapma amacı gütmektedir. Örnekleme ulaşılabilmenin en kolay yolu ankettir. Bu nedenle alan taraması çalışmalarında en çok anket kullanılır. Anketler yoluyla daha çok nicel veriye ulaşılabilir. Bu çalışmada Okula bağlılık anketi kullanılmıştır.

3.6. Veri Toplama Araçları

3.6.1. Okul bağlılığı anketi. Akın ve arkadaşları tarafından (2013) Türkçeye kazandırılan “Okul Bağlılığı Anketi” 19 sorudan oluşmaktadır. Anket formu 5’li likert tipidir. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek düzeyde okul bağlılığı olduğunu göstermektedir. Ölçek 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar Davranışsal bağlılık (1-5. madde), Duygusal bağlılık (6-11 madde), Bilişsel bağlılıktır (12-19. madde). Anketten üç adet ters madde bulunmaktadır (2, 4, 11. maddeler). Duygusal bağlılık öğrencilerin okul ortamında bir araya geldiği bireyleri ifade eder. Bilişsel bağlılık öğrenmeye ilişkin sahip olunan psikolojik inanç ve yatırımları ifade eder. Davranışsal bağlılık ise okuldaki sportif ve sosyal etkinlikleri ifade eder.

3.7. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi sosyal bilimler için geliştirilmiş istatistiksel program kullanılarak yapılmıştır. Verilerin tanımlayıcı istatistikleri alınmış ve veri analizi yapılmıştır. Veri analizinde ilk önce dağılımın normalitesine bakılmıştır. Normallik dağılımı Shapiro-Wilk testi ile yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde iki bağımsız grup arasında farklılığın tespiti için Mann-Whitney U, üç ya da daha fazla grubun karşılaştırması için Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır. Veriler 0.05 anlamlılık düzeyinde ve %95 güven aralığında değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda sunulmuştur.

Çalışmaya yaş ortalamaları $15,87 \pm 1,20$ yıl, boyları $168,57 \pm 9,05$ cm, ağırlıkları $61,37 \pm 12,77$ kg olan 488 (%48) erkek, 529 (%52) kadın toplam 1017 birey katılmıştır.

Tablo 1.

Okul Takımlarına Katılıma Göre Okul Bağlılığı Skorları

Okul Bağlılığı	Okul Takımlarına Katılan	n	Sıra Ortalaması	z	p
Davranışsal Alt Boyut	Katılan	165	430,29	-3,779	,000
	Katılmayan	852	524,24		
Duygusal Alt Boyut	Katılan	165	497,31	-,560	,576
	Katılmayan	852	511,26		
Bilişsel Alt Boyut	Katılan	165	499,25	-,467	,641
	Katılmayan	852	510,89		
Toplam Bağlılık Skoru	Katılan	165	472,99	-1,721	,085
	Katılmayan	852	515,97		

Tablo 1 incelendiğinde okul sporlarına katılan bireylerin davranışsal alt boyut okul bağlılığı skorları istatistiksel olarak önemli derecede düşüktür ($p < 0.05$). Duygusal alt boyut, bilişsel alt boyut ve toplam bağlılık skorları okul takımlarına katılanlarda katılmayanlara göre düşük olmasına rağmen aradaki fark istatistiksel olarak önemli derecede değildir ($p > 0.05$).

Tablo 2.

Cinsiyetlere Göre Okul Bağlılığı Skorları

Okul Bağlılığı	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	z	p
Davranışsal Alt Boyut	Erkek	488	479,66	-3,074	,002
	Kadın	529	536,07		
Duygusal Alt Boyut	Erkek	488	519,93	-1,142	,253
	Kadın	529	498,91		
Bilişsel Alt Boyut	Erkek	488	479,03	-3,130	,002
	Kadın	529	536,65		
Toplam Bağlılık Skoru	Erkek	488	487,97	-2,194	,028
	Kadın	529	528,40		

Tablo 2 incelendiğinde davranışsal alt boyut okul bağlılığı skoru, Bilişsel alt boyut okul bağlılığı skoru, toplam okul bağlılığı skoru kadınların erkeklere göre istatistiksel olarak önemli düzeyde yüksek bulunmuştur ($P<0.05$). Duygusal alt boyut okul bağlılığı skoru erkeklerin kadınlara göre yüksek olmasına rağmen aradaki fark istatistiksel olarak önemli düzeyde değildir ($p<0.05$).

Tablo 3.

Sanal Ortamda Geçirilen Süreye Göre Okul Bağlılığı Skorları

Okul Bağlılığı	Sanal ortamda Geçirilen Süre/Hafta	n	Sıra Ortalaması	z	p
Davranışsal Alt Boyut	<10 saat/hafta	363	546,57	-3,053	,002
	>10 saat/hafta	654	488,15		
Duygusal Alt Boyut	<10 saat/hafta	363	553,19	-3,581	,000
	>10 saat/hafta	654	484,47		
Bilişsel Alt Boyut	<10 saat/hafta	363	549,36	-3,269	,001
	>10 saat/hafta	654	486,60		
Toplam Bağlılık Skoru	<10 saat/hafta	363	563,07	-4,375	,000
	>10 saat/hafta	654	478,99		

Tablo 3 incelendiğinde haftada 10 saat ve üzerinde sanal ortamda vakit geçirenlerin, 10 saat ve altında sanal ortamda süre geçirenlere göre davranışsal alt boyut okul bağlılığı skorları, Bilişsel alt boyut okul bağlılığı skorları, Duygusal alt boyut okul bağlılığı skorları toplam okul bağlılığı skorları istatistiksel olarak önemli derecede düşüktür ($p<0.05$).

Tablo 4.

Okul Başarısına Göre Okul Bağlılığı Skorları

Okul Bağlılığı	Okul Başarısı	n	Sıra Ortalaması	df	p
Davranışsal Alt Boyut	Çok Kötü	11	325,73	4	,000
	Kötü	76	292,63		
	Orta	469	461,01		
	İyi	393	599,13		
	Çok İyi	68	590,54		
Duygusal Alt Boyut	Çok Kötü	11	291,77	4	,000
	Kötü	76	389,70		
	Orta	469	466,50		
	İyi	393	582,75		
	Çok İyi	68	544,38		
Bilişsel Alt Boyut	Çok Kötü	11	251,59	4	,000
	Kötü	76	306,68		
	Orta	469	469,30		
	İyi	393	584,66		
	Çok İyi	68	613,32		
Toplam Bağlılık Skoru	Çok Kötü	11	215,32	4	,000
	Kötü	76	285,49		
	Orta	469	452,03		
	İyi	393	611,48		
	Çok İyi	68	607,00		

Tablo 4 incelendiğinde ders başarısı kötü ve çok kötü olanların okul bağlılığı skorlarının ve tüm alt boyutlarda (Davranışsal, Duygusal, Bilişsel), okul bağlılığı skorlarının düşük olduğu görülmektedir ($p < 0.05$).

Tablo 5.

Sosyal Etkinliklere Katılıma Göre Okul Bağlılığı Skorları

Okul Bağlılığı	Katılım Durumu	n	Sıra Ortalaması	z	p
Davranışsal Alt Boyut	Katılan	479	526,32	-1,783	,075
	Katılmayan	538	493,58		
Duygusal Alt Boyut	Katılan	479	537,08	-2,882	,004
	Katılmayan	538	484,00		
Bilişsel Alt Boyut	Katılan	479	544,41	-3,633	,000
	Katılmayan	538	477,47		
Toplam Bağlılık Skoru	Katılan	479	545,75	-3,767	,000
	Katılmayan	538	476,28		

Tablo 5 incelendiğinde sosyal etkinliklere katılanların Duygusal alt boyut okul bağlılığı skorları, Bilişsel alt boyut okul bağlılığı skorları, toplam okul bağlılığı skorları istatistiksel olarak önemli derecede yüksektir ($p<0.05$). Davranışsal alt boyut okul bağlılığı skoru sosyal etkinliklere katılanlar da yüksek olmasına rağmen aradaki fark istatistiksel olarak önemli düzeyde değildir ($p>0.05$).

Tablo 6.

Aile Gelirine Göre Okul Bağlılığı Skorları

Okul Bağlılığı	Okul Başarısı	n	Sıra Ortalaması	df	p
Davranışsal Alt Boyut	Çok Kötü	11	243,05	4	,036
	Kötü	31	540,53		
	Orta	411	509,78		
	İyi	488	516,06		
	Çok İyi	76	485,09		
Duygusal Alt Boyut	Çok Kötü	11	359,64	4	,010
	Kötü	31	456,55		
	Orta	411	483,25		
	İyi	488	526,31		
	Çok İyi	76	580,09		
Bilişsel Alt Boyut	Çok Kötü	11	457,64	4	,057
	Kötü	31	363,85		
	Orta	411	519,53		
	İyi	488	506,29		
	Çok İyi	76	536,13		
Toplam Bağlılık Skoru	Çok Kötü	11	334,36	4	,026
	Kötü	31	393,24		
	Orta	411	503,32		
	İyi	488	518,25		
	Çok İyi	76	552,78		

Tablo 6 incelendiğinde aile gelirine göre davranışsal alt boyut okul bağlılığı skorları Duygusal alt boyut okul bağlılığı skorları, toplam okul bağlılığı skorları istatistiksel olarak önemli derecede farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Bilişsel alt boyut okul bağlılığı skorunda ise aile gelirine göre önemli farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına ve bu sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Okul sporlarına katılanların okul bağlılık skorları daha düşük bulunmuştur. Bunun yanında kadınların erkeklere göre okul bağlılık skorları daha fazladır. Sanal ortamda haftalık 10 saatten fazla süre geçirenlerin okul bağlılıkları geçirmeyenlere göre daha düşük bulunmuştur. Okul başarısı arttıkça okul bağlılığı artmaktadır. Aile gelirleri iyi olan ailelerin çocuklarının okul bağlılık skorları daha yüksektir.

Yanık'ın (2018) ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada ders dışı sporsal etkinliklere katılanların okul bağlılıkları daha yüksek bulunmuştur. Bu çalışmada ise tersi bir sonuç bulunmuştur. Bunun nedeninin çalışma grubunun lise olması, çalışmanın yapıldığı ilin İstanbul olmasından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca okula bağlılık tek bir nedene bağlanamayacak kadar kompleks bir yapıdır. Bunun için okula bağlılığı etkileyen diğer faktörleri körledikten (Akademik başarı, devamsızlık, sosyal etkinliklere katılım vb) sonra etkinin daha farklı olabileceği kanaatindeyiz.

Çalışmamızda kadın öğrencilerin okul bağlılığı erkeklere göre daha fazla bulunmuştur. Araştırmanın (2009) yaptığı çalışmada da kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre okul bağlılık skorları daha yüksek bulunmuştur. Ilgar ve Parlak (2014) yapmış olduğu çalışmada da kadınların okul bağlılıkları erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar çalışmamızla paralellik arz etmektedir.

Aile geliri iyi olan öğrencilerin okul bağlılıkları daha yüksektir. Araştırmanın (2009) yaptığı çalışmada ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocuklarının okul bağlılıkları daha yüksek bulunmuştur. Finn ve Voelkl (1993) öğrencilerin okul bağlılıkları üzerinde ailenin sosyoekonomik düzeyinin önemli olduğunu vurgulamaktadırlar

(Akt: Araştırman, 2009). Ebeveynelerinin gelir durumu iyi olan çocuklar ders dışı sosyal etkinliklere katılım ve eğitimden fayda sağlama anlamında gelir seviyesi düşük ailelerin çocuklarına göre daha çok yararlanmaktadırlar ve dolayış ile okul bağlılık durumları daha yüksek olmaktadır (HSSE, 2005; Akt: Araştırman, 2009). Bu sonuçlar çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.2. Öneriler

1. Okula olan bağlılığı arttırmak için çok yönlü bir yaklaşım sergilenmelidir.
2. Okula olan bağlılığı arttırmak için öğrencilerin serbest zamanlarında sanal ortamda harcadıkları vakit kontrol altına alınmalıdır.
3. Okula olan bağlılığı arttırmak için erkek ve kadınlara ayrı ayrı strateji belirlenmelidir.
4. İleride yapılacak çalışmaların okul sporlarına katılımın etkinliğini daha iyi ortaya koymak için devamsızlık durumları, okul başarıları, aile ekonomik yapıları, sosyal etkinliklere katılım durumları, sanal ortamda geçirilen süre bakımından birbirine benzer gruplarda çalışılması önerilir.

KAYNAKLAR

- Afyon, Y. A. (1997). *Beden eğitimi ve spor tarihi*. Konya: Damla Ofset.
- Ahmann, J. S. & Marvin, D. (1971). *Evaluating Pupil Growth: Principles of tests and measurement*. 4. Baskı, Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Akın, A., Sarıçam, H., Demirci, İ., Usta, F., Yalnız, A. ve Yıldız, B. (2013). *Okul Bağlılığı Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması ve Psikometrik Özellikleri*. İstanbul, 2013, Dünya Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulmuş bildiri, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Algozzine, R. & Kay, P. (Eds.). *Preventing problem behaviors: A handbook of successful prevention strategies*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Alpman, C. (1972). *Eğitimin bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi*. İstanbul: AÜSBF Yayınları.
- Aracı, H. (1999). *Okullarda beden eğitimi*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Aracı, H. (2004). *Okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Arastaman, G. (2006). *Lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri (Ankara İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Araştırman G. (2013). Lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 102-112.
- Arık, I. A. (1996). *Motivasyon ve heyecana giriş*. İstanbul: Çantay Yayınevi.
- Ateş, M. (1992). Demokrasi ve spor eğitimi. (Özel Sayı). *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi*, 33-34.
- Balkıs, M., Duru, E. ve Bulus, M. (2005). Şiddete yönelik tutumların öz yeterlik, medya, şiddete yönelik inanç, arkadaş grubu ve okula bağlılık duygusu ile ilişkisi. *Ege Üniversitesi Dergisi*, 2, 81-97.

- Baltacı, G. (2008). *Çocuk ve spor*. Sağlık Bakanlığı Yayın no:730. Ankara: Klasmat Matbaacılık.
- Bandura, A. (1982). *Self-efficacy mechanism in human agency*. American Psychologist; 37(2): 122–47.
- Başer, E. (1998). *Uygulamalı spor psikolojisi*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Beyleroğlu, M. (2001). *Elit seviyedeki Türk boksörlerde saldırganlık geni ve retina bozukluklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bonny, A. E., Britto, M.T., Klostermann, B. K., Hornung, R.W. ve Slap, G. B. (2000). *School disconnectedness: identifying adolescents at risk*, *Pediatrics*, 106 (5), 1017–1021.
- Bozkurt, N. (2003). *Üniversite giriş sınavı*. Çağdaş Eğitim Dergisi, 296, 13-18.
- Bruyn, H. D. (2005). *Role strain, engagement and academic achievement in early adolescence*, *Educational studies*, 31(1), 15-27
- Bruyn, H. D. (2005). *Role strain, engagement and academic achievement in early adolescence*, *Educational studies*, 31(1), 15-27.
- Bucher, C. A. (1987) *Management of physical education & Athletic programs USA*: Times Mirror/Mosby College Publishing.
- Caraway, K., Tucker, C., Reinke, M. & Hall, C. (2003). *Self-efficacy, goal orientation, and fear of failure as predictors of school engagement in high school students*. *Psychology in the Schools*, 40(4), 417-427.
- Carter, V. & Good, E. (1973). *Dictionary of Education. 4nd ed, New York: Mcsraw hill book Company*.
- Cernkovidch, S. A. (1992). “*School bonding, race and delinquenc*”, *Criminology*, 30, 261–291.
- Connectedness: “*Evidence from the national longitudinal study of adolescent health*”, *Journal of School Health*, 72, 138-146.

- Connell, J. P. & Wellborn, J.G. (1991). *Competence ,autonomy and relatedness: A motivational anlysis of self-system processes*, 23. Hillsdale, N.J. Lavrence Erlbaum Assoc.
- Cüceloglu, D. (2008). *Duygusal zekâ*. Eğitim öğretimde çağdaş yaklaşımlar sempozyumu kitapçığı, İstanbul: Harp Akademileri Basımevi.
- Çağlak, S. (2011). Okul öncesi çocuk ve hareket eğitimi M. Ormanlıoğlu Uluğ ve G. Karadeniz (Ed.), *Okul öncesi çocuk* (s.47-51). Ankara: Nobel Yayınları.
- Çam İ. (1999). *Lise ve Dengi Okullarda Spor Motivasyonu ile Beden Eğitimi Dersi Motivasyonunun Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Çamlıyer, H. (1997). *Çocuk hareket eğitimi ve oyun*. İzmir: Can Ofset Yayıncılık.
- Çelik, A. ve Şahin, M. (2013). *Spor ve çocuk gelişimi*. The Journal of Academic Social Science Studies JASSS-International Journal of Social Science, 6(1), 467-478.
- Dalkıran, O. ve Tuncel, F. (2007). Ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi dersinin seçmeli ders olarak işlenmesinin öğrenciler gözüyle değerlendirilmesi. *Ankara Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 37–42.
- Dever, A. (2010). *Spor sosyolojisi*. İstanbul: Başlık Yayınları.
- Doğan, O. (1999). *Davranış bilimleri*. II. Baskı. Sivas: Önder Matbaası.
- Doğan, O. (2005). *Spor psikolojisi*. II. Baskı, Adana: Nobel Kitabevi
- Draper, C., Achmat, M., Forbes, J. & Lambert, E. (2012). *Impact of a community-based programme for motor development on gross motor skills and cognitive function in preschool children from disadvantaged settings*. *Early Child Development and Care*, 182(1): 137-152.
- Duman, S. ve Kuru, E. (2010). Spor yapan ve yapmayan Türk öğrencilerinin kişisel uyum düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 18-26.
- Eggert, L. L., Thompson, E. A., Herting, J. R., Nicholas, L. J. & Dicker, B. G. (1994). Preventing adolescent drug abuse and high school dropout through

an intensive school-based social network development program. *American Journal of Health Promotion*, 8(3), 202-215.

Erkal, E. M. (1996). *Sosyoloji*. Ankara: Der Yayınları.

Erkal, M. (1982). *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Ersöz, A. (2004). İngilizce öğretiminde içsel güdüleme. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 29(132):67-71.

Finn, J. D., Pannozzo, G. M. & Achilles, C. M. (2003). *The why's of class Size: student behavior in small classes*. *Review of Educational Research*, 73, (3),321-368.

Finn, J. D., Pannozzo, G. M. & Achilles, C. M. (2003). *The Why's of Class Size: Student*.

Finn, J. D., Pannozzo, G. M. & Voelkl, K. E. (1995). *Disruptive and inattentive withdrawn..*

Finn, J. D. (1989). *Withdrawing from school*. *Review of Educational Research*,59, 117-142.

Finn, J. D. (1993). *Student engagement and student at risk*. Washington,DC: National Center For Education Statistics.

Finn, J. D. & Rock, D. A. (1997). *Academic success among students at risk for school failure*. *Journal of Applied Psychology*, 82,221-234.

Fişek, K. (1998). *Türkiye'de ve dünyada spor yönetimi*. Ankara: Bağırhan Yayımevi.

Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C. & Paris, A. H. (2004). *School engagement: potential of the concept, state of tehe evidence*. *Review of Educational Research*, 74, 59-109.

Fullarton, S. (2002). *Student engagement with school: Individual and school-level influences* Australia: Camberwell.

Gren, C. B. & Chalip, L. (1997). *Enduring involvement in youth soccer: The socialization*.

- Güven, G. (2006). *Kütahya'daki okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan oyun ve spor programlarının incelenip değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Holland, A. & Andre, T. (1997). *Participation in extracurricular activities in secondary school: What is known, what needs to be known?* Review of Educational research. 57 (4), 437-466.
- <http://www.cecp.air.org/download/McMonographFinal.pdf>. sayfasından erişilmiştir.
- İlgar, M. Z. ve Parlak, K. (2014). Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin okula bağlılık özbilinç ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişki. *IZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 211-241.
- İlhan, E. L., Gencer, E. ve Ulucan, H. (2011). Okul sporlarına katılan ve katılmayan ilköğretim öğrencilerinin ruhsal uyum düzeylerinin incelenmesi. *Kırşehir Eğitim*
- İmamoğlu, F. (1992). Beden eğitimi ve sporun genel eğitim içinde yeri. *Eğitim Dergisi*, 2(1), 51-55.
- İnal, A. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Jimerson, R. S., Campos, E. & Greif, L. J. (2003). *Toward an understanding of definitions and measures of school engagement and related terms*. The California School Psychologist, 8,7-27
- Jonston, F. E., Borden, M. & Mac Vean, B. (1973). *Height weight and their growth velocities in guatemalan private school children of high socioeconomic class*. Hum Biol 45:627-641
- Julian, C. & Stanley, K. D. (1972). *Educational and psychological measurement and evaluation*. New Jersey, 50. Baskı, Prentice-Hall Inc.
- Kat, H. (2009). *Bireysel sporcularla takım sporcularının stres düzeyleri ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Kaya, S. (2011). *İlköğretim okul yöneticilerinin, beden eğitimi öğretmenlerinin ve öğrencilerinin okul spor programlarındaki fair-play anlayışları: Bolu ili*

örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Kotan, Ç., Hergüner, G. ve Yaman, Ç. (2009). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (Sakarya il örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 49-58.

Küçük, V. ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.

Lee, V. E. & Smith, J. B. (1995). *Effects of high school restructuring and size on early gains in achievement and engagement*. *Sociology of Education*, 68, 241-270

Leithwood, K. & Jantzi, D. (2000). *Principal and Teacher Leadership Effects: a replication*. *School Leadership and Management*. 20, (4), 415-434

Linnenbrink, A. E. & Pintrich, R. P. (2003). *The role of self-efficacy beliefs in student engagement and learning in the classroom*. *Reading and writing quarterly*, 19, 119-137.

Maddox, S. J. & Prinz, R. J. (2003). *School bonding in children and adolescents: conceptualization, assessment, and associated variables*. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6, 31-49.

Manlove, J. (1998). *The influence of high school drop out and school disengagement on the risk of school-aged pregnancy*. *Journal of Research on adolescence*,

Mc Neely, C. & Falci, C.(2004). *School connectedness and transition into and out of health-risk behavior among adolescents: a comparison of social belonging and teacher support*. *Journal of School Health*. 74, (7).

MEB (2010). Milli Eğitim Temel Kanunu. www.personel.meb.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Mengütay, S. (1997). Milli Eğitim Temel Kanunu. *Morpa spor ansiklopedisi içinde* (c. 2, s.156-249). İstanbul: Orhan Ofset.

- Milli Eğitim Bakanlığı (2000). *Beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve dışı çalışmaları rehberi*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Milli eğitim bakanlığı temel eğitim genel müdürlüğü okul öncesi eğitim programı*.
<http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okulöncesi/ooproram.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Newmann, F. (1981). *Reducing student alienation in high schools: Implications of theory*. *Harvard Educational Review*. 51, 546-564.
- Newmann, F. (1992). Higher-order thinking and prospects for classroom thoughtfulness. *Student engagement and achievement in american Scondary schools*. New York: Teachers College Press.
- Newmann, F. M., Wehlage, G. G. & Lamborn, S. D. (1992). The significance and sources of student engagement. In F. M. Newmann (Eds.). *Student engagement and achievement in American schools (pp.11-39)*. New York: Teachers College Press.
- Ocak, B. (2004). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin kula ait olma duyguları ve bazı sosyo-demografik özelliklerinin gösterdikleri istenmeyen davranışlarla ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Osterman, F. K. (2000). Students' need for belonging in the school community. *Review of Educational Research*. Cilt: 17, Sayı: 3, 323-367.
- Özbaydar, S. (1983). *İnsan davranışlarının bilimsel sınırları ve spor psikolojisi, bilimsel sorunlar dizisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özer, D. S. ve Özer, K. (2012). *Çocuklarda motor gelişim*. 7.baskı, Ankara: Nobel Yayınları.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M. F., Demirel, E. T., Ramazanoğlu, M. O. ve Altungül O. (2005). *Sporun toplumsal boyutlarının değerlendirilmesi*. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 153-157.

- Redd, Z., Brooks, M. C. & Garvey, M. A. (2001). Background for community level work on educational adjustment in adolescence: *Reviewing the literature on contributing factors*. Child trends
- Saka, T., Yıldız, Y., Tekbaş Ö. F. ve Aydın, T. (2008). Genç erkeklerde spor okulu eğitim programının bazı antropometrik ve fonksiyonel testler üzerine etkisi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1),1-8.
- Schlechty, P. C. (2001). *Shaking up the schoolhouse: How to Support and Sustain Educational Innovation*. San Francisco: Jossey-Bass Wiley imprint.
- Schlechty, P. C. (2005). *Creating great schools. Six critical systems at the heart of educational innovation*. San Francisco: Jossey-Bass Wiley imprint.
- Sedmons-Morton, B. G., Crump, A. D., Haynie, D. L. & Saylor, K. E. (1999). Student School Bonding and Adolescent Problem Behavior, *Health Education Research*, 14, 99- 107.
- Sevim, Y. (1997). *Antrenman bilgisi*. Ankara: Tutubay Yayınları.
- Siesmaa, E. J., Blitvich, J. D., White, P.E. & Finch, C. K. (2011). Measuring children's self-reported sport participation, risk perception and injury history: *Development and validation of a survey instrument*. Journal of Science and Medicine in Sport 14, 22–26.
- Silins, H. ve Mulford, B. (2002). *Schools as learning organisations: effects on teacher leadership and student outcomes*. School effectiveness and School improvement. 15, (3-4), 443-466
- Skinner, E. A. & Belmont, M. J. (1993). Motivation in the classroom: *Reciprocal effects of teacher behavior and student engagement across the school year*. *Journal of Educational Psychology*, 85(4),571-581.
- Sunay, H. (2002). *Türkiye'de sporun yaygınlaştırılması kapsamında çağdaş spor yöneticilerinin rolü ve önemi*. 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi: 263-64, Antalya, Kemer.

- Şahan, H. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şahin H. M. (2003). *Spor da şiddet ve saldırganlık*. Ankara: Nobel Basımevi.
- Şahin, S. (2008). *Çocuk ve spor. Beni tanıyor musun?* Trabzon: Valiliği Kültür Yayınları, Düzey Matbaacılık.
- Şenduran, F. (2008, Kasım). *Sporcu olan ve sporcu olmayan ortaöğretim öğrencilerinin uyum becerileri*. 10. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde sununmuş bildiri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Taşçı, B. (2010). *Sokağın günümüz koşullarında çocuk oyun alanı olarak ele alınması ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Thompson, S. (2005). *Engaging students with school life*. Australia: Youth Studies. 24, (1).
- Türkel, Ç. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin sportif faaliyete katılım düzeyi ile sosyal uyum ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Üstündağ, Ö., Devecioğlu, S. ve Akarsu, E. E. (2011). *Spor ve rekreasyon alanlarının şehir planlamasındaki yeri ve önemi*. 6. Uluslararası ileri teknolojiler sempozyumunda sunulmuş bildiri, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Voelkl, K. E. (1997). *Identification with school*. American Journal of Education, 105, 204-319.
- Weinstein, C. & Mayer, R. (1986). *The teaching of learning strategies*. Handbook of research on teaching and learning New York: Mc Millian, 3, 315-317.
- Wells, M. S., Ellis, G. D., Paisley, K. P. & Arthur-Banning, S. G. (2005) Evelopment and evaluation of a program to promote sportsmanship in youth sports. *Journal of Park and Recreation Administration Volume 23, Number 11 Spring*

Wolman, B. (1973). *Dictionary of behavioral science*, New York: Van Nostrand Company.

Yanık, (2008). Ortaöğretimde yapılan okul sporlarının öğrencilerin okul bağlılık düzeyine etkisi. *Spormetre* 16(1):73-78

Yetim, A. (2005). *Sosyoloji ve spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

EKLER

EK-1**Sosyodemografik özelliklerden bazı madde örnekleri**

Yaş:.....

Boy:.....

Ağırlık.....

Cinsiyetiniz nedir? (1) Erkek (2) Kadın

Hangi sınıfta okuyorsunuz?.....

Haftada ortalama kaç saatinizi sanal ortamda (Akıllı telefon, bilgisayar vb) geçirirsiniz?

Ders başarınızı nasıl değerlendirirsiniz?

(1) Çok kötü (2) Kötü (3) orta (4)İyi (5)Çok iyi

Aile gelirinizi nasıl görürsünüz?

(2) Çok kötü (2) Kötü (3) orta (4)İyi (5)Çok iyi

EK-2

Okul Bağlılığı Ölçeği

Her sorunun karşısında bulunan; 1) Hiçbir Zaman (2) <i>Nadiren</i> (3) <i>Bazen</i> (4) <i>Çoğu Zaman</i> (5) <i>Her Zaman</i> anlamına gelmektedir.						
1	Derse dikkatimi veririm.	1	2	3	4	5
2	Sınıftayken çalışıyormuş gibi davranırım.	1	2	3	4	5
3	Okulda kurallara uyarım.	1	2	3	4	5
4	Okulda başım belaya girer.	1	2	3	4	5
5	Ödevlerimi zamanında bitiririm.	1	2	3	4	5
6	Okulda mutluyum.	1	2	3	4	5
7	Okuldaki çalışmalardan zevk alırım.	1	2	3	4	5
8	Okulda olmayı seviyorum.	1	2	3	4	5
9	Okulda derslerimle ilgilenirim.	1	2	3	4	5
10	Sınıfım benim için eğlenceli bir yerdir	1	2	3	4	5
11	Okulda sıkılırım.	1	2	3	4	5
12	Bir kitap okuduğumda, okuduklarımın ne olduğunu anlamak için kendime sorular sorarım.	1	2	3	4	5
13	Sınav olmasa bile evde ders çalışırım.	1	2	3	4	5
14	Okulda yaptıklarımızla ilgili tv programları izlemeye çalışırım.	1	2	3	4	5
15	Hatalarımı görmek için ödevlerimi kontrol ederim.	1	2	3	4	5
16	Okulda öğrendiklerim hakkında daha fazla şey öğrenmek için evde ekstra kitaplar okurum.	1	2	3	4	5
17	Bir şeyler okurken bir kelimenin ne anlama geldiğini bilmiyorsa onu öğrenmek için çaba gösteririm.	1	2	3	4	5
18	Okuduğumu anlayamazsam geriye dönüp tekrar okurum.	1	2	3	4	5
19	Okul dışında, insanlarla okulda ne öğrendiğim hakkında konuşurum.	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Kişiler Bilgiler

Adı Soyadı : Hüsnü APAYDIN

Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara, 1985

Medeni Hali : Evli

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı

Yabancı Dil: İngilizce

Deneyimler

Stajlar : -

Aldığı Belgeler : -

Çalıştığı Kurumlar :Emniyet Genel Müdürlüğü

İletişim

E-posta adresi : husnuapaydin17@gmail.com

